

Kas nauja
PasaulyjeJUDINA SIUNTINIŲ Į
LIETUVĄ MUITUS

Siuntiniai į Lietuvą apdėti aukštais muitais.

Senatorius Saxbe Washingtono tuo susidomėjo ir ėmėsi žygių: birželio 12 d. įteikė Valstybės Departamentui laišką nurodymams į tokią keistą siuntinių prekybą ir paragino Departamentą ištirti, kokiomis sutartimis su Sovietais tas siuntinių brangus apmuitavimas veikia. Tokiu siuntinių bizniu, kaip paaiški, į "už geležinės uždangos" kraštus metuose išmokama virš 300 milijonų dolerių.

Senatorius Saxbe paprašė Valstybės Departamento ištirti kiek tikrenybeje tokių siuntinių persiuntimas privalo kainuoti.

Lauktina, kad Valstybės Departamentas dalyką teigiamai išaiškintų ir, jeigu galima, pašalintų siuntėjų išnaudojimą.

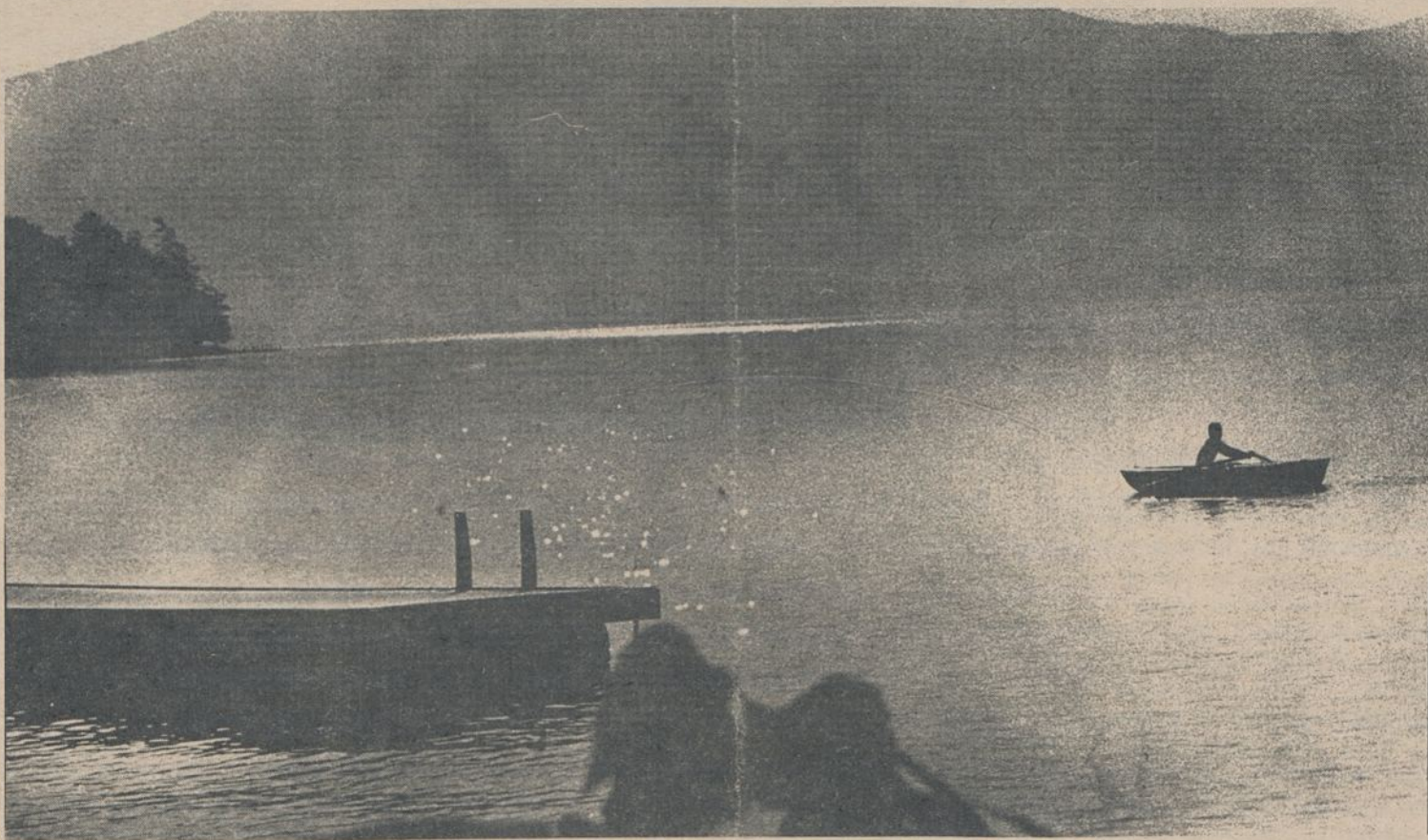
• Vakarų Vokietijoje išeinantis laikraštis "Stimme der Freiheit" birželio mėnesio numerį paskelbė išsamų straipsnį apie lietuvių tautos pasipriešinimą sovietų okupacijai. Straipsnyje plačiai atpasakojama partizaninė kova, trukusi iki 1953 metų. Nors partizaninis karas turėjęs būti nutrauktas, bet, pasak laikraščio, pavienis pasipriešinimas vyksta toliau. Jis truksiąs tol, kol Lietuva atgausianti savo valstybinę nepriklausomybę. Straipsnis iliustruotas sostinės Vilniaus atvaizdu.

• Izraelis atmetė JT Saugumo Tarybos praeitą savaitę priimtą rezoliuciją Artimųjų Rytų konflikto klausimu. Izraelis turįs intenciją pasilaikyti ne tik Jeruzalę, bet ir Gazos teritoriją, o taip pat nori įsistiprinti okupuotame Sinai pusiasalyje. Premjero pavaduotojas Yigal Allon papareišė: "Mes davėme JT ir keturiems didiesiems 19 metų surastį sprendimą, bet jiems nepasisekė. Tegu dabar palieka mums patiem surasti sprendimą".

• Apollo XI skrydžiui, kuris įvyks ateinančią savaitę, baigti pasiruošimai. Neil Armstrong ir Edwin Aldrin šį kartą mėnulyje išbus tik trejetą valandų. Tuo tarpu Apollo XII, jei viskas gerai seksis, mėnulyje paliks ilgesnį laiką — virš penketą valandų. Gi Apollo XIII, kurio skrydis numatytas ateinančių metų balandžio mėnesį, vadovaus pirmasis amerikiečių astronautas Shepard, atlikęs skrydį 1961 metais aplink žemę.

Į Cap Kennedy, iš kur trečiadienį pakils istoriniam skrydžiui Apollo XI, žada suvažiuoti stebėti virš milijono žmonių. Tarp oficialių stebėtojų, pakviestas ir Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas.

• Sovietai bandė į mėnulį paleisti dvi raketas be žmonių, bet nepasisekė. Gegužės ir birželio mėnesį iššaukiant raketos ore sprogo. Naujas bandymas bus daromas ateinančią savaitę. Maskvoje kalbama, kad so-

KOMUNISTŲ TARPE
SOVIETŲ CK AIŠKINIMAI. - ČEKAI LAUKIA SUĖMIMŲ...

Pagal įstatus turėtų atrodyti, kad komunistai krašte, kuriame jie turi valdžią, yra jo visagaliai valdovai. Iš tikro taip nėra. Praktiškai, ne tik toks kraštas, bet ir jo kompartija, patenka siauros klijos kontrolėn. Labai gerus pavyzdžius duoda neseni įvykiai Sovietijoje ir Čekoslovakijoje.

Maskvoje birželio 26 d. posėdžiavo Visasąjunginės partijos Centro Komitetas, kurį su kandidatais sudaro net 360 narių. Savaimė aišku, kad toks skaitlingas organas negali posėdžiauti labai dažnai ir už tat pagal kompartijos įstatų 38 str. jo posėdžiai numatyti bent vieną kartą į šešis mėnesius. Paskutinis posėdis įvyko gruodžio 9 d., atseit praėjo jo ne šeši, bet 8 mėnesiai. Jis turbūt ir dabar nebūtų sušauktas, jei Kremlui nerūpėtų duoti "teisengą" tarptautinės komunistų sueigos Maskvoje komentara.

Apie tą sueigą čia mes jau rašėme. Kremlui norėjosi savo politikai gauti viso pasaulio komunistų palaikinimą. Turint galvoje priešingus atskirų kompartijų interesus, tas palaikymas neturėjo būti tiesioginis, bet išplaukti iš komunistų istorijos atpasakojimo. Sovietų pasiūlytas tekstas buvo tačiau kiek

vietai nori kuo nors efektyviau pasirodyti, prieš amerikiečių nusileidimą mėnulyje.

• Buriotojas Bernard Moitessier, kuris be sustojimo apiplaukęs su jachta aplink pasaulį buvo nusprendęs toliau tęsti kelionę, dabar po 300 dienų išmetė inkarą Tahiti saloje, kur ketinas ilgesniam laikui pasilikti. Jis nebenorįs grįžti į Europą ir norįs apsigyventi Pacifike.

• Prezidentas Nixonas įsakė sumažinti karinių ir civilinių tarnautojų etatus amerikiečių užjūrio basėse. Ten šiuo metu tarnauja 14,900 kariškių ir 6100 civilių, gaudami stambius atlyginimus ir jų šeimos aprūpintos butais, mokyklomis ir kt. Tuo siekama sumažinti biudžeto deficitą.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

praskiestas, gražiuoju paminint ir Kinijos revoliuciją. Įdomu, kad pilnas tas tekstas Maskvoje oficialiai nebuvo paskelbtas, vietoje jo dabar partijos CK trumpai išaiškino, kad milžiniška broliškų partijų dauguma pritarė sovietų kompartijos "bėkompromisinei kovai prieš antileniniškus dartinį Kinijos vadų ideologinius siekius, prieš jų skaldymo bandymus ir imperialistinę užsienio politiką."

Atstatyta ir Brežnevo doktrina. Girdi, "pasitarmai pabrėžtinai parodė, kad socializmo gynimas yra tarptautinė komunistų pareiga." Sovietų CK visai nutyli sueigos iškelto atskirų valstybių lygiateisiškumo, suverenumo ir nesikišimo į vidaus reikalus principus, bet vietoje to pabrėžia: "Bendri sąjūdžio interesai negali būti išskirti iš atskirų partijų interesų." Suprask: kadangi Sovietija yra didžiausias viso komunistinio sąjūdžio laimėjimas, ją ir visų pirma tik ją turi remti visų kraštų komunistai. Pagal CK nutarimą: "Sovietų užsienio politika vaidina svarbiausią rolę bendroje antiimperialistinių jėgų kovoje ir ją... toliau vaidins."

Kitai sakant, sovietų

kompartijos CK savaip išaiškino Maskvos sueigos nutarimus ir tuo pačiu įrodė, kad... visa sueiga buvo tik farsas. Būdinga, kad iš jau minėtų to komiteto 360 narių ir kandidatų skaičiaus 185 yra kompartijos pareigūnai, kiti valstybės pareigūnai, jų tarpe 30 maršalų, generolų ir admirolų, 7 įmonių direktoriai, 4 darbininkų pirmūnai ir viena melžėja. Faktas, kad jie buvo sušaukti 9 dienom po tarptautinės sueigos, neįrodo tos institucijos svarbos. Ji tik patvirtina tai, ką jai Kremliaus valdovai pasiūlo.

Kita tragiškai juokinga brooža iš kompartijų gyvenimo patiekia sovietų okupuota Čekoslovakija. Prieš tą okupaciją partijai priklausė net 1,600,000 narių, daugumoje čekų. Slovakų jų tarpe buvo 330.000. Po okupacijos buvo sudaryta "Centrinė kontrolės ir revizijos komisija", kuriai buvo pavesta partiją išvalyti. Toji komisija sudarė per 2,000 specialių pakomisijų, kurion pavesta patikrinti ir pačių smulkiausių lokalinių partijos vienetų veiklą. Tiek daug "kontrolierių" nebuvę ir tamsiausiais Stalino laikais. Kompartijos nariai suprato, kad jų laukia smarkūs tardymai, vedą prie viešų savo kaltės išpažinimo. To laukiant pra-

VIRŠUJE: Rytmetis George ežere ties Blue Water Manor vasarvietė.

V. Maželio nuotrauka

sidėjo masiniai pasitraukimai iš partijos. Manoma, kad šiuo metu Čekoslovakijos kompartijoje daugumą jau sudaro slovakai, kurie anksčiau sudarė apie 20%. Atseit apie 800 tūkstančių kompartijos narių grąžino savo narių knygeles! Iš dalies protesto ženklai, iš dalies praktiškais sumetimais — priklausomumas partijai neišgelbėja nuo saugumo organo įsikišimo į visus vidaus ir asmeniškų reikalus.

Čekoslovakijoje iki šiol nebuvo labai daug suėmimų, tačiau tai dar nereiškia, kad jų nebus daugiau. Čekai, atsimindami savo netolimą karčią praeitį — 1939 ir 1948 metus — teigia: "Pas mus visados suėmimai pravedami rudenį". Papildomas už tai argumentas — rudenį pasibaigs ir grįžusiems pabėgėliams siūloma amnestija.

Žodžiu, komunistams ir pas save namuose ne pyragai...

Dirvoje Nr. 53, laužant straipsnį "Nixonas ir rumunai", buvo sumaišytas tekstas. Straipsnis turėjo prasidėti pastraipa: "Prezidento Nixono numatomas atsilankymas Rumunijos sostinėje...", tęsiant iki galo ir paskui turėjo būti prijungta dalis nuo pirmosios pastraipos "Toji demonstracija jam reikalinga..."

Skaitytojų ir p. V. Meškauskos atsiprašome.

Svajoja grįžti
namo Lietuvon...

Rusų kariuomenėn pašaukti Lietuvos jaunuoliai paprastai išsiunčiami visam tarnybos metui į tolimus kraštus. Tarnybos laikui pasibaigus anksčiau dažnas būdaves spaudžiamas vykti dar keletui metų į darbus kur nors šiaurėje ar rytuose. Dabar jau grįžti ne tik nėra kliūčių, bet yra užtikrinimas, kad gali grįžti į tą patį darbą, iš kurio buvo pašauktas. Tik ne visi į tą patį darbą besiveržia, ypač, jei tas darbas buvo buvęs kolchoze.

Tačiau gundymų ir progų po karinės tarnybos namo negrįžti ir dabar nestinga. Gegužės mėnesio JAUNIMO GRETOSE rašo apie keturis tokius "Vaikinus iš Lietuvos", atsidūrusius kažkokioj Dudinkoj, prie Jeniesiaus krantų, dirbančius prie dujotiekio tiesimo į garsųj Norilską (vieną iš žiauriausiųjų politinių vergų stovyklų).

Trys vyrukai iš Jonavos ir vienas iš Biržų, "pagal komjaunimo kelialapį", tai yra, komjaunimo užverbuoti ir atsiųsti, tiesiai iš kariuomenės atsidūrė naujajame Toljačio mieste, kur italai stato rusams naują automobilių fabriką. O iš ten — į Taimyro tundrą, anapus poliarinio rato, kur vasarą saulė nenusileidžia, o žiemą visai nesirodo. Esą, "Toljatyje jie dirbo per vasaros kaitras, tokiose dulkų debesyse, kad net vidudienį sunkvežimiu važiuojant reikdavo įjungti šviestas... Kai susirengė į šiaurę, iš ten jų nenorėjo išleisti... O čia bus žiemos, speigai, klaidiai šaltos pūgos... Bet viena aišku: — kai jie pakils išvykti, ir iš čia jų nenorės išleisti".

Nesurištus juos į tuos karščius ir šalčius nuvežė; patys, matyt, sutiko, įtikinančiai paraginti ir padidintais uždurbiais viliojami. Bet namo sugrįžti svajota:

— Porą metų padirbėsim ir namo. Būtinai namo. Ką ir bekalbėti: atvažiuoji į Vilnių, eini gatve, o žmonės, rodosi, visai pažįstami! — Nieko, broli, grįšim. "Volgas" pirkim ir važinėsim.

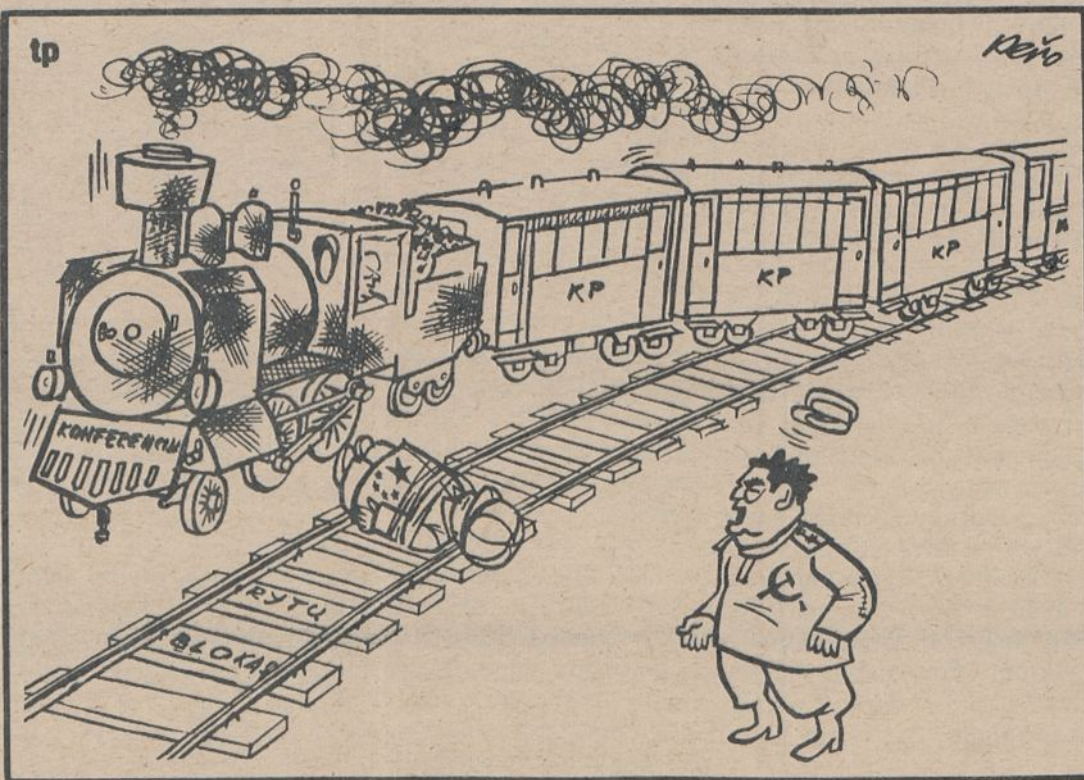
— Dėl "Volgų"... kaip išeis, O dviratį — tai tikrai pirkim!...

Taip, kiek skeptiškai, pasišaipę iš savo būsimojų pragyvenimo, dėsto kitus savo planus:

— Kad ir kažinkaip būtų, bet jau nebesiskirsime... Kad ir kažin kaip būtų, o vesime irgi kartu. Grįšime Lietuvon... Kuris anksčiau suras merginą — tas palūkės kitų. Taip jau nartata: vestuvės bus ketveriš, visos vieną dieną.

Bet porą metų padirbėti tundroj yra apsiimta. Pasakotojas numano, kad ir tada jų iš čia išleisti nenorės. O jau ir dabar įklimpę giliai, atsiskyrę toli, kaip kitam pasauly. Vienas kalba korespondentui:

— Mano mama Jonavoje... Nuvežkite gerų dienų nuo manęs. Taip norėčiau, kad mama žinotų: man sekasi gerai ir linkėjimų siunčiu... Nuvežkite linkėjimų Lietuvai nuo mūsų... Juk mes dabar — šiauriečiai! Bet svarbiausia mamai... Mamai — svarbiausia! (E)

Nepavykęs bandymas likviduoti Mao...

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

MOTERYS LIETUVISKAME JUDEJIME

Kartas nuo karto kronikinėse Australijos lietuvių gyvenimo žinutėse minėdavau lietuves moteris, kurios ar tai pavieniui, ar organizuotomis grupėmis reiškiasi vietos lietuviškam judėjime. Tačiau tos žinutės negali sudaryti kiek pilnesnio vaizdo, kaip iš tikrųjų reiškiasi Australijos lietuvių tautiniame judėjime. To platesnio žvilgsnio reikalingos ir dėl to, kad šiuo metu įvairiose vietose lietuvių kolonijose moterų organizacijos perrenka savo vadovybes.

Kiekviena Australijos lietuvių kolonija turi visą eilę priekinių prasimušusių pavienių moterų, o taip pat po vieną arba kelias veiklias moterų organizacijas. Vienur jos vadinasi Moterų Sekcija, kitur — Socialinės Globos Draugija, trečiur — Katalikių Moterų Draugija ir t.t. Tos visos moterų organizacijos, gal kartais ir skirtingais kečiais, eina prie vieno tikslo — dvasiškai ir medžiagiškai stiprinti tautinį judėjimą Australijoje.

Adelaide, Brisbanė, Melbournas, Perthas, Sydnėjus gali pateikti jums sąrašus moterų, kurios atsidėjusios rūpinasi kultūriniais reikalais. Jos daugumoje organizavo ir tevadovauja tautinių šokių grupėms, jos dirbo ir dirba įvairiose jaunimo organizacijose, jos, pagaliau, pačios aplink save susiečia jaunuosius į grupes ir su jomis vienaip ar kitaip įsijungia į kultūrinį gyvenimą. Kas stebėjo Australijoje pastoviai rengiamas Lietuvių Dienas, tas galėjo lengvai įsitikinti, kad tose iškilmėse nuo pradžios iki šios dienos jaunimo pasirodymus organizuoja moterys. Be tautinių šokių, jos atranka jaunuosius lietuvius menininkus specialioms koncertams. Pernai metais Lietuvių Dienų iškilmėse jos davė pačią sėkmingiausią (neskaitant Dainų Šventės) programos dalį — originalų jaunimo koncertą, o taip pat įspūdingą tautinių šokių pasirodymą per iškilmingą Lietuvių Dienų atidarymą.

Savaitgalio mokyklose didelę mokytojų dalį sudaro kaip tik moterys. Visuose choruose moterų dauguma. Kai kuriose kolonijose moterys suorganizavo savo kvartetus, oktetus ir t.t. Kitur veikia vien tik moterų chorai.

Australijos lietuvių moterys stipriai reiškiasi įvairiose literatūros šakose, tapyboje ir skulptūroje, dainavime ir muzikoje.

Pereidamas prie detalesnio socialinės veiklos paryškinimo leisiu stabtelėti ties Adelaidės Moterų Sekcija, kuri veikia jau septynioliktį metų. Sekcijos ponios nuolat lanko ligonis ligoninėse ir namuose, nešdamos jiems dovanėlių ir teikdamos medžiagines pagalbos. Jos reguliariai šelpia Vokietijoje sergančius lietuvių, siunčia rūbus Punsko lietuviams. Jos šelpia į vargą pakliuvusias šeimas, našlaičius, apmoka neturtingiems už mokslą mokyklose, visą laiką teikia priešpiečius savaitgalio mokyklos mokiniais ir mokytojams, o prie mokyklos išlaikymo prisideda ir pinigais. Jos savo kaštais įsirengė modernišką virtuvę Lietuvių Namuose ir prie tų Namų įsigijimo prisidėjo didesnė sumom, negu visos kitos lietuviškos organizacijos bendrai. Sekcija jau senokai pradėjo kasmetinį abiturientų pagerbimą ir jų apdovanojimą. Jų gelbstinti ranka ištiesta skautams, sportininkams, studentams.

Analogiškai reiškiasi socialinės moterų draugijos Melbourn, Sydnėjus ir kitur.

Skaitytojai įdomu būtų paklausti, iš kur tos ponios ima pinigų, tačiau atsakymui reikėtų dar atskiros apžvalgos. Suglaustai galima pasakyti, kad pradžioje moterys savo veiklą grindė aukomis, tačiau daugelyje vietų nuo aukų rinkimo atsisakyta jau senokai. Dabar Australijos lietuvių moterys lėšas socialinei globai sutelkia savo darbu, patarnavimais, bufetų laikymais, pietų ruošimais, įvairiais parengimais ir t.t. Parama, kurią lietuvių moterys šiandien suteikia šalpos reikalingiems, jau yra jų sunkaus darbo vaisius, stipriai aplaistytas prakaitu ir apglėbtas nuostabia meile kiekvienam lietuviui.

★

• **Krašto Valdybos pirmininkas S. Narušis**, beveik keturis mėnesius išbuvęs kelionėje po įvairias Australijos lietuvių kolonijas, grįžta į savo nuolatinę gyvenimo vietą — Sydney. Jo kelionės tikslas buvo asmeniškai pasikalbėjimais sustiprinti bendruomeninį gyvenimą lietuvių kolonijose ir išlyginti ten pasitaikančius nesklandumus. Tačiau kaip ligšioliniai daviniai rodo, daugelyje vietų į ugnį, nors ir be pirmininko noro, buvo įpilta žibalo. Liepsnelės jau blygčioja ir viešumoje. Kai kur vizitacija buvo panaudota kaip tik priešingiems tikslams, negu S. Narušis norėjo.

★

KULTŪROS KONGRESAS, kurį organizuoja Krašto Kultūros Taryba, įvyks šių metų pabaigoje (gruodžio 27-31 dienomis) Melbourn, šiuo metu visose kolonijose vykdomi vietos kultūrininkų pasitarimai to Kongreso reikalais.

★

SAVOTISKAS BRUZDEJIMAS yra prasidėjęs kai kuriose Australijos lietuvių choruose. Jie tariasi nesimokinti ir nedainuoti A. Venclovos ir E. Matuzevičiaus dainų (Gimtinės Daina ir Vilnių Žydi Liepos), kurios chorvedžių pasitarime yra įtrauktos į būsimos Dainų Šventės programą. Prieš tas dainas buvo pasisakyta Australijos lietuvių spaudoje ir pačioje visuomenėje jaučiamas stiprus nepasitenkinimas jų įtraukimu. Buvo tikėtasi, kad chorvedžiai savo nusistatymą pakeis ir tas dainas iš repertuaro išbrauks, tačiau, jie, kaip atrodo, klausimo nepersvarstė.

Ypatingą skausmą kiekvienam lietuviui sukelia vien A. Venclovos vardas ir nusistatymas prieš parsidavėlio dainą yra visai suprantamas. Nežiūrint to, pačių choristų "sukilimas" neturi pritarimo. Atsisakymas dainuoti vieną ar kitą dainą gali vesti prie chaoso ir demoralizuoti chorą. Už dainų parinkimą atsakingi chorvedžiai. Jei jie savo nusistatymo nepakeis, priekaištai bus daromi jiems. Jie, o ne choristai bus už tai smerkiami.

★

CENTRINĖ BALTŲ TARYBA yra parengusi specialias anketas, kurias numato išsiuntinėti Australijos po-

Lietuvių Paštininkų Sąjungos nariai su džiaugsmu sutinka savo atsiminimų knygą "Nuo Krivulės Iki Raketos", birželio 15 d. K. K. Repšių namuose, Chicagoje.

M. Nagio nuotrauka

MAŽŲ ŽMONIŲ GRAŽŲ PRISIMINIMAI

Lietuvių Paštininkų Sąjungos Centro Valdyba dar Vokietijoje planavo išleisti Paštininkų atsiminimus. Buvo pradėta rinkti reikiama medžiaga, surastas redaktorius leidiniui suredaguoti ir buvo numatytos lėšos.

Pradėtas darbas ėjo lėtokai, medžiagos kaupimas taip pat buvo lėtas. Pagaliau užėjo didžioji emigracija. Ir buvę Lietuvos paštininkai pasklido po laisvą pasaulį, o Lietuvių Paštininkų Sąjungos Centro Valdyba persikėlė į JAV ir Chicagoje veiklą tęsė.

Pradžioje buvo stengiamasi suregistruoti po emigracijos savo narius. Pasilikusiems ligoniams Vokietijoje Sąjunga protarpiais pasiūlydavo dovanėlių. Tačiau savo tikslu vis laikė išleisti atsiminimų leidinį.

Praėjo eilė metų, kol pagaliau konkrečiai buvo nusistatyta tokį leidinį ruošti. Darbas pradėtas intensyviai dirbti maždaug prieš porą su viršum metų. Sąjungos valdyba knygą suredaguoti pakvietė Antaną Gintnerį, o jam talkinti buvo sudaryta komisija. Tačiau praktiškai knygos redagavimo darbą atliko vienas redaktorius, talkinantis išdininkui Jonui Tijūnui.

Darbas buvo tikrai nelengvas. Reikėjo vesti susirašinėjimus su šimtu ar daugiau buv. paštininkų, iš jų gauti parašytus atsiminimus, juos peržiūrėti, perradaguoti. Be to reikėjo surinkti virš 300 nuotraukų, kuriose atsispindi Lietuvos pašto gyvenimas, paštininkų veikla.

Pagaliau praėjusiais metais medžiaga rinkti buvo baigta ir Vlado Vijeikio spaustuvelyje knyga pradėta spausdinti.

Knyga pavadinta "Nuo Krivulės Iki Raketos", datauta 1968 m. Lietuvos Laisvės Kovos metais.

Skaidydamos šį naują buv. Lietuvos paštininkų atsiminimų leidinį daug ką gražaus randi. Čia skaitytojas susipažins su pirmojo pašto metodais-krivulės būdu perduodama žinia ir seks paštų vystimasi laiko perspektyvoje iki šių dienų, iki raketos, kurios pagalba jau siunčiami paštai.

Pradžioje spalvotų pašto

ženklų rinkinys. Vėliau Lietuvos pašto aukštieji pareigūnai, paštų kūrimasis Lietuvai nepriklausomybę atgavus, pašto sistemos tobulinimas. Atsiminimai apie atskirų paštų veiklą, gyvenimą ir darbus. Rasime bolševikų ir vokiečių okupacijas, jų žala Lietuvos paštam ir paštininkams. Rasime paštininkų kultūrinio ir ekonominio gyvenimo veiklos aprašymus. Įdomus filatelijos skyrius. Prisiminti tremtyje mirusieji. Žodžiu, sklaidydamas knygos lapus gali pakeliauti po Lietuvą, sutikti daug pažįstamų žmonių, atpažinti savo gyventas vietas.

Š. m. birželio mėn. 15 d. K. K. Repšių namuose šis leidinys buvo įteiktas visiems prenumeratoriams.

Knygos redaktorius Antanas Gintneris padėkojo visiems už visokeriopą paramą leidžiant. J. Janušaitis taikliais mintimis apibūdino knygos kelią ir jos turinį. Knyga nepretenduoja į literatūrinius veikalus. Joje užtiksimas ir paklaidų ir netobulumų. Tačiau atsimintina, kad šią knygą išleido maži žmonės — buvę paštininkai savo lėšomis, niekieno neprašydami pagalbos. Joje daug gražių prisiminimų, kurie gyvai liudys Nepriklausomos Lietuvos Pašto srities gamą.

Paštininkai šiuo leidiniu džiaugiasi, gi knygos mylėtojas, ją skaitydamas, ras taip pat daug ko įdomaus ir naujo.

Knyga 530 puslapių, talpinanti 300 nuotraukų.

Šis leidinys bene pirmas atstovaujantis vieną žinybą ir vertingas dokumentas ateičiai, o gal ir istorikui.

Šia proga pažymėtina, kad buvę Lietuvos paštininkai gražiai susiorganizavo Vokietijoje, vedė stovyklų paštus, kuriuose buvo išplatinama milijonai egz. lietuviškos spaudos ir knygų. Teikė gyventojams patarnavimą, ir sukaupę lėšų dideles sumas skyrė lietuvių kultūriniam ir organizacijų reikalams. Buvo paskyrę literatūros premiją, kurią laimėjo rašytojas Marius Katiliškis. Ir JAV iš savo kuklių sudėtų aukų įstojo nariu į Lietuvių Fondą ir, jeigu dar sąlygos leis, nu-

litinių partijų vadovams, prašydama paaiškinimų įvairiais pabaltiečių dominčiais klausimais. Surinkus tuos davinis, Taryba painformuos pabaltiečius, kad jie galėtų apsispręsti, kurią partiją palaikyti rinkimų metu. Rinkimai į Federalinį Parlamentą numatomi šių metų pabaigoje.

★

JONUI PYRAGIUI šiomis dienomis eisimo nelaimėje buvo sulaužyta koja. Ligoninėj jis turės išgulėti kokių tris mėnesius. Kaip žinoma, dar neseniai Jonas Pyragius neteko savo žmonos. Jos staigi mirtis stipriai sukrėtė šį ligšiol energingą vyrą. Palikdami Jono Pyragiaus veiklą tiek Lietuvoje, tiek tremtyje apspręsti istorijai, Adelaidės lietuviai nuširdžiai užjaučia jį dėl ištikusių nelaimių ir, pamiršę tarpusavio ginčus, laukia jo įsijungiant į kolonijos gyvenimą.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE

EXPERIENCED

CIM X
TAPE MILL
MILL
UNIVERSAL
GRINDER
TURRET LATHE
TRACER LATHE

54 HOUR WEEK
NIGHT PREMIUM PLUS
LIBERAL FRINGE BENEFITS

Parker-Majestic, Inc.

147 JOS. CAMPAU (at River)
DETROIT, MICH.

(50-59)

WANTED
1ST CLASS SKILLED
TOOLMAKER-GRINDER
Must be able to make form & shave
tools, reamers and grind small tools
also
AUTOMATIC SCREW MACHINE
OPERATORS AND SET UP MEN.
For Acme Gridley Multiple Spindle.
Good hourly rate, pleasant working
conditions. New plant. Paid group
insurance and vacations.
PHILLIPS MFG. CO.
1355 S. Cedar, Holt, Mich.
517 — 694-0491 (53-59)

WANTED EXPERIENCED
FOUNDRY HELP
GENERAL FOUNDRY FOREMAN
CORE ROOM FOREMAN
ALSO
EXPERIENCED MOLDERS
Permanent employment with old established firm. Foundry located in
resort town. Small town environment. Good schools, good housing,
variety of churches. Full fringe benefits—fully paid. Send resume to
WESTERN FOUNDRY CO.
P. O. BOX 910, HOLLAND, MICHIGAN 49423
CALL 616 — 396-3561 (52-56)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid
as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMACK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week

every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpus.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

DIDŽIOJI EMIGRACIJA

Šiomet sukanka 20 metų kai dauguma lietuvių tremtinių paliko Vakarų Europoje stovyklas ir emigravo į užjūrių kraštus.

1945 m. gegužės 8 d. Vokietijai kapitulavus, baigėsi Antrasis Pasaulinis karas. Tuo metu Vakarų Europoje lietuvių tremtinių gyveno apie 70,000. Jų gyvenimas buvo vargingas, neorganizuotas ir dauguma vieni su kitais neturėjo artimesnių ryšių. Po karo atsidūrė didelėje neviltyje bei dvasiniame prisilgime. Iš visų Vokietijos užkampų pėsti, apsikrovę menkaverčiais ryšuliais, išvargę, išbadėję ėjo į UNROS organizuojamas stovyklas. Tačiau patekę į drėgnas, šaltus barakus, subombarduotas karavines, greit pasijuto esą lyg vienos lietuviškos šeimos nariai. Po vieno stogo gyveno, drauge visi iš vieno katilo maitinosi. Buvo vieni kitiems artimi, draugiški, bičiuliški.

Kad ir sunkiai teko gyventi, išnešioji iš Lietuvos kultūra nebuvo mirusi. Susidarius kiek palankesnėms sąlygoms kultūrinis gyvenimas atkuto ir ėmė plauti mastu reikštis.

Ateity istorikai stebėsis nepaprastu kūrybiniu tremtinių palikimu, kuris reikėsi liūdnomis ir sunkiomis dienomis, kai jie gyveno per pildytose patalpose, tvankiame ore. Kad ir sunkiose sąlygose gyveno, bet vis tiek nepalūžo. Ir geriausius vaisius buvo pasiekę pirmajame tarpsnyje, ypač spaudos ir švietimo srityje. 1946 m. Europoje lietuvių tremtiniai turėjo 220 lietuviškų periodinių leidinių, kurių 41 buvo spausdintose spausdintose. Kiekvienoje stovykloje veikė pradžios mokykla, o šalia jos daug kur įsisteigė vaikų darželiai, kurių buvo 71. Greit ir gimnazijų tinklas išsiplėtė. Veikė 20 pilnų gimnazijų ir 14 progimnazijų, jose mokėsi per 2776 moksleiviai. Gimnazijose dirbo 557 mokytojai pradžioje be jokio atlyginimo. Gimnazijų skaičius vis didėjo ir jau 1948 metais veikė 26 gimnazijos, kurios per savo gyvavimo laikotarpį išleido 908 abiturientus. Taigi šis laikotarpis ir buvo vienas gražiausių laimėjimų, praturtinęs tautinį kapitalą. Vadinasi, jaunimui buvo padėti stiprūs pagrindai siekti aukštojo mokslo.

Be to, tenka pažymėti, kad Vakarų Europoje universitetuose ir specialinėse aukštojo mokyklose studijavo per 2184 lietuviai. To laikotarpio kūrybinį palikimą vertindami galime drąsiai tvirtinti, nors buvo sunkios ir nenormalios gyvenimo sąlygos, vis vien garantavo egzistencinį minimumą kultūrininkams ir laikė juos sąlytyje su savąja visuomene.

1949 metais pajudėjus didžiąja emigracija, iš Vakarų Europos stovyklų ir kitų vietovių lietuvių tremtiniai išsiskirstė į 20 pasaulio

lio kraštų. Daugiausia jų apsigyveno Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje ir Australijoje. Čia atsidūrę, greit pasikeitė, kiek pavargę ir sunkiai padirbėję, atsistojo ant tvirtesnio pagrindo. Tačiau pamažu vieni nuo kitų ėmė tolti. Iš miestų centrų, lietuviškų parapijų rajonų kėlėsi į pakraščius, gražesnes vietas ir ten pastoviai kūrėsi nebedami, kad juos supa svetima įtaka, kurioj jų atžalynas, vaikai ims dusti ir negerbti savo tėvų gimtosios kalbos. Tėvai pamiršo duotąjį pažadą, kad savo vaikus mokys ir auklės lietuviškoje dvasioje, kad palaikys tautinius lietuviškus papročius. Kai kurie net užmiršo, kad reikia saugoti lietuvių gerą vardą. O kai kurie pradėjo šalintis nuo lietuviškų organizacijų, nepalaikyti lietuviškos spaudos. Tokių tėvų vaikai šiandien nekreipia dėmesio į lietuvišką spaudą ir nesidomi.

Per pirmąjį tremties dešimtmetį plačiai buvo kalbama ir rašoma apie grįžimą į gimtąjį kraštą. Nūdien tas lyg nublanko ir apie tai beveik nebe užsiminama. Kodėl? Gal pilki gyvenimo rūpesčiai prisilgė? Ne! Į šį klausimą gal tikėtų atsakyti, kad tai neblogo gyvenimo sąlygos, kurios, diena iš dienos dildo savojo krašto ilgesį, kuris buvo iš gimtojo krašto išvežtas tremtikon pastogėn. Metai po metų slenka, silpnėdami viltis, apmesdami kasdieninius dulkių sluoksnius mūsų gimtosios tėvynės ilgesį... Tad juo toliau, juo dažniau pasigirstama svyruojančių balsų. Ir tokie svyruojojai jau seniai nesidomi lietuviškais reikalais, savo vaikus baigia nutautinti. Nemažai taip sakyti, bet faktas pasilieka faktų. (jm)

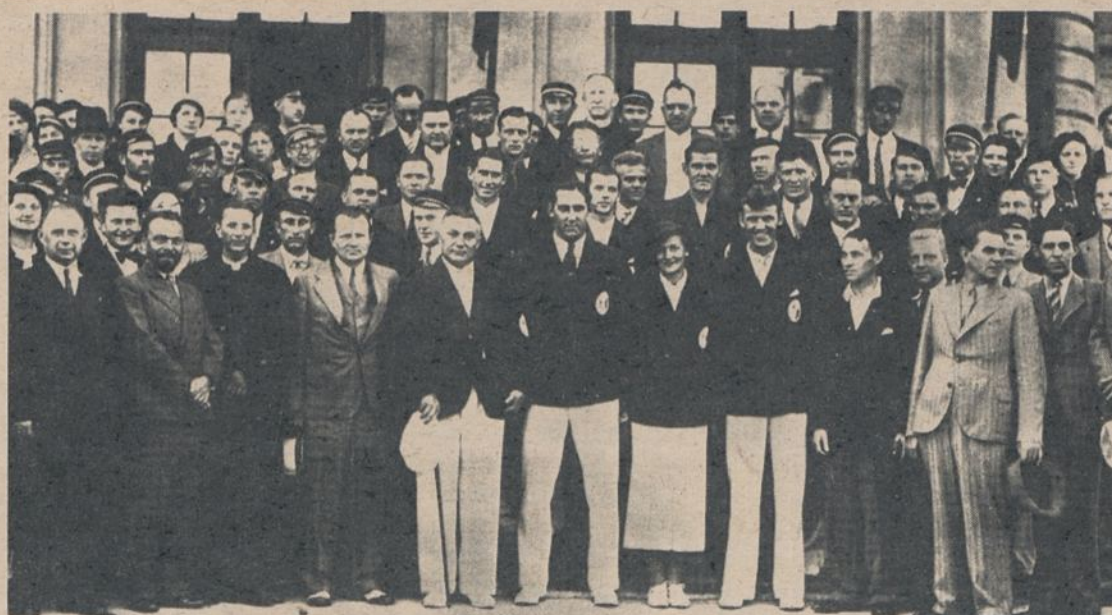

KUR RAŠYTI LAISKUS?

Skaičiau Č. Gedgaudo straipsnį "Dangaus DP" Nr. 53. Jis ragina rašyti Vatikanui laiškus, bet pasigedau dviejų dalykų: kam adresuoti, ir kokia kalba rašyti, ar angliškai, lietuviškai, lotyniškai? Atėję pas mane į prekybą žmonės klausinėja, todėl būkit geri idėit laikrašty šiuos pageidavimus. Baisu, kad šv. Kazimiero nustotume, kaip Lietuvos karalio! Kodėl katalikai, dvasiškai tam nepasipriešina Romoj?

Bal. Brazdžionis

Laiškus galima adresuoti, Lietuvos pasiuntinybei prie Vatikano, sek. St. Lorzaičiui, jr.: Via Po 40, Roma 00198, Italia. Rašyti galima lietuviškai, angli-

IŠ PRAEITIES ŠEŠELIŲ... Amerikos lietuvių sportininkų pasitikimas Kauno stotyje 1935 metais. Pirmoj eilėj atpažinti: prof. K. Pakštas, L. Šimutis, sportininkų vadas Jonas Juška, garus krepšininkas Kriaučiūnas, plaukikė Žemaitytė, Vencius, Treinys, J. Vilkaitis ir kt.

PLB IR NYKSTANTI SPORTINĖ VEIKLA

BR. KETURAKIS

Dabartinis fiziško lavinimo sąjūdis visuose pasaulio kontinentuose žengia priekin, apimdams gausias jaunimo gretas, realiai įrodymas, jog tautų iškili- mo ir gyvastingumo dinaminiu rodykliu, sportinis veikimas eilėje kultūrinių apraiškų yra neatskiriama veiksmu pilnutiniame asmens ugdyme.

Pokarinis laikotarpis nuskaitys milijonus gyvybių ir gėrybių, kildamas techninio pažangumo sunkiai išmatuojamais šuoliais, daugumoje darbo sričių specializacijoje lengvindamas žmonėms našumo krūvį, patiekdamas eilę susisiekimo priemonių patogumams, nelauktai išmušė mus iš žmoniškosios prigimties natūralinių gyvybingumo elementų — judesio veiksmų.

Ši techninė pažanga, su sunkiu darbininkų apkrovimu įmonėje, miesto užėsę ir nervingė įtampa, kuri pas daugelį iš mūsų baigiasi tik televizijos užgesinimu ir atsitolinimas nuo kasdieninių fiz. lav. reikalavimų, paliekant judesį už durų, jau aštriai kerpa ir mūsų išeivijos nemažą nuošimtį, per greitai — amžinu atsisveikinimu.

Žvelgiant į lietuvių sportinį klubų veikimą ir pilną jau čia išgyventos 20-metį, tenka skaudžiai apgailestauti, kad mūsų pažangumas net per didžiulius teleskopus sunkiai įžiūrimas, o vietomis kur koordinatoriai pėdsakus paliko, sunku

kai, o jei kas nori ir lotyniškai. Red.

ATITAIŠYMAS

J. Audėnas knygoje "Paskutinis posėdis" psl. 234 rašo: "... Apie 8 v. v. atvykau į Ministrų Tarybos būstinę... Tuo pat metu atėjo gen. M. Rėklaitis. Priėjęs prie Merkio, stačiai paklausė: "Ponas Merky, kodėl Tamsta nepasakei vyriausybei visos teisybės apie pasikalbėjimą su Molotovu Maskvoje?"

Taigi, J. Audėnas tuo metu lyg būtų gyvas liudininkas neleistinai nedrausmingo ir grubaus kreipimosi gen. M. Rėklaičio į ministrą pirmininką.

Protestuodamas dėl autoriaus paskelbtos netiesos, kurią nesėkmingai net du kartus prašiau atitaisyti, viešai pareiškiu: a) paskutinį kartą A. Merkį buvau matęs VI 12, bet ne Kaune; b) VI 15, 8 v. v. tarnybos reikalais buvau toli nuo Kauno; c) knygoje paskelbta netiesa yra autoriaus iliuzija ar sapnas, tik ne teisybė.

M. Rėklaitis

rasti pavėję gaiviesniam ir gilesniam šio nuosmūgio apmąstymui.

Krintantis rodyklis narių skaičiaus yra kasmetiniai išpėjimai organizacijos struktūroje, atsilikimas varžybinėje pasekmių skalėje, kurią kai kurie vadovai triumfališkai perduoda visai spaudai naujais rekordais, perkėlus "šiuos laimėjimus" iš mūsų kiemo į kitų emigrantinių tautų atsiekimus, liekame dar 10-mečiui užnugary. Jeigu kas nors lengv. atletikoje paskutinių 10 metų bėgy švystelėjo, tai daugumoje (nors tikrenybėje tik keletas iškilesnių pasekmių) buvo čionykščiai vyrukai, lietuviams prielankūs, bet paskirais atvejais ne lietuvių. Krepšinis vienintelis žaidimų atstovas, kaletoje miestų turįs aukštos kl. krepšininkus lietuvių, o visa kita, ką mūsų sporto vadovybė globoja, yra daug kenksmingų žingsnių visoje sporto organizacijos srity, o kas ypatingai pabrėžtina ir neleistina, tai prieauglio klasių varžybos, kuriose telkiamas neparuoštas jaunimas, perkraunamas dalyvavimu per didelių rungčių skaičiumi ir visi tie vadovai-treneriai, neturi net elementariausių teoretinių ir praktinių žinių. Tai jau esu keletą kartų spaudoje kėlęs, bet kai kurie sporto klubai norėdami pigios reklamos savo pirmavimą remia surinktais taškais, o tas leista SĀLFAS-gos, tuo, neva, įrodydami darbštumą, žlugdo prieauglio sveikatingumą, pamėgimą varžybų, nes po 2-3 m. jų jėgos išblėsta, o pašaliečiai tai stebėdami kratosi tokių reiškinių.

Tokia būklė tęsiasi gerą dešimtmetį (I-jį 10-tį skaitau reikėjo suregisti organizacijai pagrindus santvarkai plėsti) ir jokių gyvybinių ženklų pragiedrėjimui nematyti, nes sporto vadovybė nesiima, nors visai buvo raginama (laiškais, spauda, asmeniškais žodžiais), ruošti prieaugini kadra.

Visas jaunimas, o tokio turbūt turėtų būti išeivijoje tarp 1000-8000, jeigu imti metus tik nuo 10-18 m., išskyrus, gal būt, vos 5%, yra paliktas be fiz. lavinimo paruošimo programos, nes ir jaunimo organizacijos, kaip skautai, ateitininkai, pridėjime veik apvalų 1000 studentų, vasaros stovyklose nieko pažangesnio toji srity neįgauna, nei teoretiniai, nei praktiniai.

Suvedus davinius visų lietuvių kultūrinių apraiškų, daugumoje iš jų matome veržlų ir planingą tobulėjimą pvz. lituanistinių mokytojų pastangos, bet fiz. la-

vinimas ir sportinis kelias nesugeba ir nerodo pastangų, bent arčiau priartėti. Mūsų akademinės viršūnės, kurios įvairiais mokslo ir paskirų kultūros sričių klausimais tiek vertingų straipsnių duoda, niekas ligi šiai dienai neužsiminė ir nebandė gvildinti fiz. lav. ir sporto versmų auklėjimo požūrių, tautų bendravimo, pedagoginio, socialinio ir k. t. Lygiai tokia sunki našta guli visuose mūsų seimuose, jaunimo ir kultūros kongresų rezoliucijose, įskaitant ir aukščiausią PLB-nės instituciją — valdybą.

Palikti užuomaršty išeivijoje tiek jaunimo arba laikyti jį po priedanga sporto padalinių, nesistengiant praplėsti veikimo plotus bent minimaliu kadru, nenustatyti fiz. lav. sveikatingumui programos, nesirūpinti jos vykdymu ir visų lietuvių atidesniu susirūpinimu vaikais ir tėvais, ryšys su bėlaikiu nedarbingumu ir visokiais negalavimais, mūsų organizacijoms, spaudai, didžiūmai daktarų ir eilei didžiųjų jaunimo organizacijų valdyboms, tekstų atsakomybė.

Ką tik Clevelande posėdžiavo PLB-nės Valdyba,

numatė rugsėjo mėn. kitą posėdį ir jau veik metai kai šie garbingi asmenys sijoje paragrafus, programą, darbingumo pasidalinimą, bet nieko konkretaus nei seimo metu, nei ligi šiol savo planuose, nėra pasiūlyta sporto veiklai gerinti ir plėsti. Šioje valdyboje yra net ketvertas asmenų, kuriems sportiniai mūsų negalavimai gerai žinomi, todėl pasiūlymai — planai fiz. lav. išdirbti ir sukviesti tam talkininkus, mano giliu įsitikinimu, sunkumų nesudaro. Toks PLB-nės Valdybos žingsnis, išsamiai nurodantis fiz. lav. ir varžybinių pasekmių vertę, perduotas padalinams ir sporto vadovybei, įskaitant jaunimo organizacijas, 1970 m. galėtų praktiniu keliu pamažu riedėti, susilaukdamas iš prieauglio ir tėvų pagarbos.

PLB V-ba čia pat JAV, kur gausiausia mūsų išeivija, aišku, turtingiausia, daugiausia sportininkų, senesnio amž. sporto veteranų, keletas naujų fiz. lav. mokytojų šiame krašte mokslus baigusius, todėl geroji sėkla turėtų veikiai kilti. Šeimos metams būtų itin prasminga ir kilnu!

HELP WANTED MALE

DOW CORNING

Is seeking a journeyman pipe coverer with experience in the field of industrial pipe covering. Qualified applicants may apply at The Midland Personnel Office.

DOW CORNING CORP.

S. Saginaw Rd., Midland, Mich.
8 A.M. to 5 P.M.
Monday thru Friday
(51-56)

FORGE SHOP PERSONNEL

Help required in all phases of closed die board hammer operations. Any exp. will be considered.

LETTS DROP FORGE

2714 W. JEFFERSON AVE.
DETROIT, MICH.
313 — 259-1068
(54-60)

FORGE SHOP
HELP WANTED

Machine burner, Butt welder operator, Utility workers. Apply in person. ADVANCED COMPOSITE & FORGING CO.
22600 Nagel Ave., Warren, Mich.
(50-59)

EXPERIENCED
TOOL MAKERS

PRECISION GRINDER HANDS Must have job shop experience. Steady work, top rates, day shift. MIDWEST GAGE COMPANY INC.
3536 Gambrell Circle
Kalamazoo, Mich.
(55-64)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinaival būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nei viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskirama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

KAIP VILKAS PASPRINGO (2)

Bepigu vertinti įvykius po laiko. Kiekvienas sveiku protu apdovanotas asmuo be sunkumu gali nurodyti kur suklysta, ir kaip buvo galima tos klaidos išvengti.

Nemanau, kad atsirastų bent vienas lietuvis, kuris įrodinėtų, jog Liublino Unija atnešė mums palaimą. Turėdami kelių šimtmečių perspektyvą lengvai permatomė buvusį vyksmą plačiose bendros istorijos rėmuose. Tas kontekstas paaiškina ir duoda mums suprasti kas iš tikro įvyko. Kokios tad buvo Unijos pasekos?

Mūsų senoji Imperija rėmėsi dviem luomais: dvasiškųjų ir bajorų. Ekonominis ir administracinis valstybės vienetas tai buvo dvaras. Talpindamas kelis šimtus, o kartais net tūkstančius žmonių, jis turėjo savo kalvius, stalius, batisiuvius, malūną, audėjas, žodžiu aptarnaudavo visus narių reikalus nesikreipdamas svetur. Trumpai, jame vyravo uždara autonominė (self sufficient) ūkio sistema. Todėl nė pinigai nebuvo reikalingi. Darbininkams buvo atlyginama maisto ir kitais produktais. Žaliavas kaip druską ar geležį išsi-

Č. GEDGAUDAS
Santa Monica, Calif.

keisdavo už kitas žaliavas, vašką ir kailius. Darbo gijėgos pristigus, jos išeidavo pasigauti karo lauke: belaisviams buvo dovanojama gyvybės sąlyga, kad jie dirbs laimėtojo ūkyje.

Perimdami mūsų Imperijos liūto dalį, lenkai sprogdino dvarų sistemą iš vidaus ir iš lauko. Pasodinami savo netikusius urėdus išvartų lietuvių savininkų vieton, jie ėmė nežmoniškai išnaudoti ir skriausti žemdirbius. Iš kitos gi pusės, jų pėdomis atsekė bekytančio trečiojo valdžios luomo atstovų gaujos — miestelėnų buržuazijos. Tie buvo naujos pasaulio santvarkos apaštalai, pinigų galios, kuriuo priverčiama žmogų laisva jo paties valia paklusti.

Užvirė lemtinga dvaromiesto kultūrų kova. Nuostabią tam reiškiniiui lygiagrete randame Amerikos istorijoje, kuomet jankiams laimėjus pilietinį karą, Pietiečių dvarininkų kraštą užpludo karpetbageriai, visų savo kromeliu nešini

avantiūristai — išnaudotojai.

Visuose atvejuose reakcija tam groboniškumui būna vienoda: skriaudžiamieji sukyta. Tačiau Ukrainoje laisvėje gimusių kazokų pasipiktinimas buvo toks aštrus, jog lenkai už savo klaidas turėjo sumokėti ne tik kruviniausiais malšinimo karais, bet ir visos savo valstybės pašlyjimu ir nepataisomu vidaus chaosu. Padėtis susikomplicavo ir stačiatikių pasaulio bereikalingu suerzinimu. Romos apaštalai sekdami naujų valdovų pėdomis, užplūdo mūsų tolerantiškai administruotus plotus ir ėmė čiabuvius varu versti katalikybėn, kas aišku sukėlė ne tik smarkų pasipriešinimą, bet ir sužlugdė valdžios autoritetą. Pilna administracinė suirutė iššaukė naujų nelaimių, kaimynai, matydami gerą progą, pradėjo šeimininkauti mūsų žemėse, — švedai, rusai, kazokai, totoriai, — kas tik patiko.

Lietuviai, atmindami jiems padarytą skriaudą, taip pat ta proga bandė atgauti nepriklausomybę. Žodžiu, iš darnios mūsų ilgus

amžius valdytos ir taktiškai administruotos visumos teliko tik tarpusavy bekariaujančios skeveldros.

Apakę savo šovinizme, lenkai ne tik neatpažino artėjančios pražūties, bet vis dar stengėsi "gudriai" papolitikuoti. Kad neprileisti lietuvių išrinkimo karaliumi, ir savo tinkamų kandidatų neturint, jie metėsi pas svetimus. Švedas, vengras, prancūzas, saksas, nors ir medinis stabas, kad tik ne lietuvis...

Išvadoje, lenkai Liublino Unijos pagalba tuščiomis sugriovė mūsų Imperiją, savosios sukurti ir išlaikyti nesugebėjo. Elgdami esi kaip tironai užimtuose kraštuose, jie skriaudė, baudė, išnaudojo čiabuvius, o paskui reikalavo sau pagarbos.

Jie pamiršo, jog pagarbos negalima išreikalauti, jos tik užsitarnaujama. Kitaip, tai tebus tik botago ar kulipkos pagarba.

WANTED
EXPERIENCED
PERMANENT MOLD REPAIRMEN
For Days. We are a rapidly growing company with an opportunity for advancement. Plus benefits.
SOLON INDUSTRIES
Subsidiary of Whittaker Corp.
6370 SOM Center Rd.
Solon, Ohio
We are an equal opportunity employer
(53-55)

Smagu stovykloje... Vilkiukas Arūnas Kleinas su jauniausiu stovyklautoju Jonu Kiliuliu prie pašto dėžutės.

ATLANTO RAJONO SKAUTŲ STOVYKLA

Šiais metais Atlanto Rajono skautų-skaucų stovykla, "Trakai", įvyks rugpjūčio 24-30 d. 4-H Camp, Spencer, Mass. Ši stovyklavietė, daugeliui gerai žinoma, yra prie gražaus ežero, kuriame stovyklautojai turės progos pasimaudyti. Vilkiukai ir paukštytės bus apgyvendinti nameliuose, o kiti skautai ir skautės stovyklaus palapinėse. Maistas bus gaminamas bendroje virtuvėje ir visi valgys ten esančioje valgykloje.

Stovyklos mokestis — 25 dol. vienam asmeniui. Stovyklautojai registruojasi pas stovyklos išdininą ps. A. Glodą, 15 Ayrshire Rd., Worcester, Mass. 01604, iki liepos 15 d., prisijusdami 5 dol., kurie bus įskaityti į stovyklos mokestį. Tiems, kurių tėvai auکوjo 100 dol. stovyklavietei, mokestis bus sumažintas 2 dol. už pirmą stovyklautoją.

Stovyklos viršininkas yra v. s. Petras Molis; skaucų stovyklos viršininkė — ps. Giedrė Stankūnienė, skautų stovyklos viršininkas —

s. Česlovas Kiliulis. Paukštyčių ir vilkiukų pastovyklių viršininkai — s. Ramutė Lora ir ps. Romas Jakubauskas.

Šiemet bus švenčiamas Atlanto Rajono skautų-čijų 15 metų jubiliejus, taigi visi broliai ir sesės yra raginami stovykloje dalyvauti. Iki pasimatymo stovykloje!

(a)

Skaitykit ir platinait
DIRVĄ

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

NOW....
4 3/4%
on
PASSBOOK SAVINGS (per Annum)

5 1/4% on SAVINGS CERTIFICATES

ST. CLAIR
SAVINGS

813 EAST 185TH STREET/481-7800
6235 ST. CLAIR AVENUE/431-5670 • 25000 EUCLID AVENUE/261-1200
26000 LAKE SHORE BLVD./731-1200 • 6135 WILSON MILLS ROAD/449-2900

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(7)

-- Nežinau, gal jis jums ir padės, jei atgabeno te dovanų.

-- Žinoma, atgabenome: negi keliausi svečiuosna tuščiomis? -- atsakė Parnus. -- Tiesa, atsiminus dovanas. Mes atgabenome 300 sidabro markių išperkamųjų. Tą lobį sudėjo Lengvenio giminės. Mūsų viešpats sakė, kad jis pridėsias nuo savęs 200 markių, ir liepė tau išmokėti magistrui iš jo išteklų.

-- Bus padaryta, kaip liepė viešpats, -- Remėza linktelėjo galvą.

Šventaragis atidžiai klausėsi to pokalbio ir galvojo, kad tai, kas darosi gyvenimo paviršiuje, dar toli gražu ne viskas: didieji sprendimai darėsi tarp keturių sienų, toli nuo žmonių akių. Vytinė plaukia vandens paviršiumi, bet jos dugnas skendi tamsioje, nežvelgiamoje gelmėje. Ką didieji pagamina, tą mažieji srebja. Tik išrinktieji sėdi balne, o minių minios seka paskui ir vykdo jų įsakymus. Jis prisiminė tris brolius, kurių likimą nulėmė irgi didieji, ir paklausė Remėzą, kas su jais atsitiko.

-- Pirmiausia jie buvo pakrikštyti, o paskum magistras juos pasidalijo su vyskupu: Tošė buvo padarytas vyskupo vasalu, Gineika su Mylgirniu -- magistras. Žmonės kalbėjo, kad vyskupas davęs Tošei valdyti dvarą kažkur pakuršyje ir kad magistras apgyvendinęs Gineiką kažkur šiaurėj. Mylgirnis kol kas dar buvo paliktas Rygoje. Sako, tas vyras per savo žmoną turįs giminį Žemaitijoje ir gerai pažįstas žemaičių kelius. Gal magistras nori jo žinomis pasinaudoti būsimame kare?

-- Ar mateisi su jais, ar kalbėjai? -- vėl paklausė Šventaragis.

-- Mėginau, bet nepasisėkė. Sako, broliai nieko nenorį girdėti apie lietuvius, o gal magistras jiems uždraudė, nežinau. Ordinas jų iš savo glėbio nebepaleis, o galop atrodo, kad ir jie patys to nenori.

Visi nuleidę galvas kurį laiką tylėjo.

-- Ką mes darysime toliau? -- paklausė Šventaragis.

-- Tiesa, -- atsakė Remėza, -- kai jūs atvykote, aš tuojau pasiunčiau savo žmones pas vyskupą ir magistrą. Vyskupas ketino jus priimti rytoj, o magistras atsakė, kad neturįs laiko ir kad jus priimsias tik po trijų dienų.

-- Atseit, didžiuojasi, tegul, -- pasakė Parnus, tas tris dienas mes nesėdėsime rankų sudėję: mūsų arkliai pasilsės, o Remėzos žmonės mums padės paruošti gabentinas į Lietuvą prekes. Po pasimatymo su vyskupu ir magistru mes vilkstine išsišiusime atgal, tik 10 raitelių pasiliksim savo sargybai ir palydai. Juo vilkstine greičiau iškeliaus, juo mums bus ramiau. Pasimatę su vyskupu ir magistru, gal jau turėsime ką pranešti ir mūsų valdovui.

-- Gerai sako viešpats Parnus, -- pritarė Remėza.

Baigiantis pasitarimui, Šventaragis papasakojo Remėzai, kaip žmonės nuos sutiko uoste, ir paklausė, ar pasiuntinybės nariams esą saugu rodytis Rygos gatvėse.

-- Aš tau taip pasakysiu, kunige: einant gatve, jums gal žmogžudys pakišti po šonkauliais durklą, kaip ir bet kuriam rygiečiui: niekas nuo to jūsų neapsaugos. Tad, išeidamas į gatvę, viešpatie, niekad neužmirš, kad ko mažiausiai rodytumeisi viešai. Jei magistrui kas nepatinka, jis gali ir nesiųsti savo žudiko: tą patį darbą dar geriau atlieka jo pasamdyti savo amatą moką pasalkandžiai...

***

Vysk. Mykalojus Šventaragiui padarė neblogą išpuolį. Lietuvių pasiuntinybė, atrodė, jis priėmė nuoširdžiai, klausinėjo apie Lietuvos valdovą bei jo šeimos sveikatą, dėkojo Parnui už perduotus Min-

daugo sveikinimus ir pats prašė jam perduoti jo sveikinimus bei linkėjimus visokių žemiškų ir dangiškų gėrybių, pridurdamas, jog jis dėkojantis Dievui, kad šiuo metu tarp Lietuvos ir Livonijos klestinti taika ir jog jis meldžiasis šv. Dvasiai, kad ji apšviestų Lietuvos valdovą protą ir paakintų jį ilgiau nebedelsiant priimti šventąjį krikštą ir tapti šventosios katalikų bžnyčios ištikimu sūnumi. Vyskupas kalbėjo minkštu, geraširdišku balsu, pamaldžiai susidėjęs ant kelių baltas, putlias rankas, ir jo veidas atrodė kaip iškūnytas gerumas, tačiau kai Parnus užsiminė apie kunigą Lengvenį, jis lyg atslūgo, lyg ant jo akių nusileido uždangsnis, už kurio jau buvo sunku įžvelgti, kas dedasi.

-- Suprantu, kad Lietuvos valdovui rūpi jo giminaičio laisvė, -- kalbėjo vysk. Mykalojus, žiūrėdamas į didelį velionio vysk. Alberto ant šoninės menės sienos kabantį portretą, -- bet dabar jo likimas jo prakilynės magistro rankose. Aš esu tik paklydusių avelių ganytojas: šio pasaulio reikalus tvarko jo prakilynės magistras.

-- Jūsų malonybė teisingai pasakei: Pasaulio reikalus tvarko valdovai, bet ar ne dvasininkai moko juos pakantumo, gallestingumo ir santūrumo nuo žemiškų gėrybių? -- paklausė Parnus lyg rimtai, lyg nujuokaudamas.

-- Matau, kad Lietuvos valdovą pasiuntinybės bus neblogai susipažinęs su šventuoju bžnyčios mokslu, -- nusišypsojo vyskupas. -- Mano širdį džiugina, kad Kristaus mokslo spinduliai jau prasišverbia ir pro Lietuvos girių tankumynus... Teisybė, kad mes esame ir šio pasaulio didžiųjų sielų ganytojai, tik, deja, ne visi jie klauso Dievo žodžio, -- vyskupas skėstelėjo rankomis, dėdamasis esąs bejėgis.

Šventaragis, klausydamasis to pokalbio, galvojo, kad tie abu rimti vyrai tik tuščiažodžiauja. Juk iš tikrųjų reikalas ėjo apie vyskupo paramą Lengvenio byloje. Parnus kažkodėl vengė iškart pasakyti, ko norįs, o vyskupas savo rėžtu dangstėsi teologine skraistele, greičiausiai dėl to, kad nesitikėjo iš tos bylos išspausti kokios apčiuopiamesnės sau naudos.

(Bus daugiau)

AUDRA LAKEWOODE

VIENA MINUTĖ IR ILGA NAKTIS

1969 liepos ketvirtoji, kurios Ohio gyventojai ilgai nepamirš, buvo gana panaši į daugelį vasaros dienų didžiųjų ežerų pakrantėse: karšta, drėgna, tvanki. Retkarčiais pro debesų dangą prasiskverbdo saulės spindulys, bet didžiąją die-

Jonas Pranas PALUKAITIS

nos dalį dangus buvo apsiniaukęs ir protarpiais nukrisdavo keli drungno lietaus lašai. Pūtė stiprokas pietvakarių vėjas, iš Meksikos įlankos nešąs kankinančią drėgmę.

Paradai Clevelande ir priemiesčiuose praėjo laimingai, vakare turėjo įvykti metinis Laisvės festivalis Edgewaterio parke, vakarinėje miesto dalyje ant ežero kranto. Tie festivaliai pritemus baigiami didžiule spalvinga fejeverkų paroda, kuri paprastai sutraukia apie ketvirtį milijono žmonių, daugiausia šeimų su mažais vaikais.

Dieną mes kalbėjome, ar nevertėtų nueiti į šalia mūsų, vos už kelių minučių pėsčiomis, esanti Lakewoodo parką pasiklausyti koncerto, kuris turėjo prasidėti pusiau devintą vakaro.

Išklausėme vakarines žinias ir oro pranašystes. Mūsų zona buvo dviejų meteorologinių sistemų koridoriuje, ir tos sistemos stovėjo vietoje. Pranešėjas nusiskundė, kad sunku esą atspėti, kada ir kaip jos pajudėsiančios, bet būsią lietaus gal jau šį vakarą, o gal tik naktį. Tačiau žvilgsnis pro langą į padangę kėlė daugiau įtarimo.

Savaitės bėgyje jau buvome pergyvenę dvi stiprias audras. Puga birželio paskutinėmis dienomis užklupo Kolorado kalnuose, ir tik skubiai susimetę atgal, išvengėme kelio užgriuvimo ar įstrigimo sniege: po kelių valandų girdėjome per radiją, kad mūsų pravažiutasis kelias buvo atkirstas. Pradrebėję iš šalčio dvi dienas kalnų trobelėje ir užtenkamai prisiziūrėję nuo viršūnių nešamo sniego, nutarėme nutraukti atostogas ir stabtelėti Chicagoje. Ten, veždami gražinti išsinuomotą automobilį, prie aerodromo esančiame Des Plaines priemiestyje naktį patėkome į tornadą. Todėl nusprendėme šį vakarą naujos bėdos neieškoti.

Taip sėdėjome buto frontiniame kambaryje ir kalbėjomės, laukdami prasidedant lietuviškosios radijo valandos. Staiga akis apakino nepaprastai stiprus žaibas. Nelaukdamas net,

kol sudundės, šokau į tolesnius kambarius langų patikrinti ir juos uždaryti. Spėjau nubėgti iki vidurio buto — užgeso elektra. Tuo pat momentu, tempdamas žemyn miegamojo langą, išgirdau grėsmingai stiprų dundesį, kapkimą, bildėjimą, akis pro uždarytą langą spėjo pamatyti staigiai krintančią mėlynai pilką sutemą ir pro namų tarpą nešamus tamsius objektus. Tai buvo molinės čerpės nuo stogo, ir jos lėkė beveik horizontaliai — tokia stipri buvo vėjo trauka tame kelyje tarp dviejų triaukščių namų. Vėliau jas rado me susmigusias į asfaltą — duobės buvo 4-5 colių gylio.

Tą pačią minutę išgirdau žmonos išgastinę šauksmą. Atbėgęs atgal į frontinį kambarį, radau ją sustingusią vidury kambario ir drebančią, kaip epušės lapas. Į rūsį! Ne, pro šonines duris nepraeisim — ten skrenda tamsūs objektai, gal plytos, gal stiklai. Prie kin! Stipriai truktelėjęs už rankos, išjudinau ją iš vietos ir pribėgome prie frontinių durų. Pravėrus jas, tvoskė vandens sriautas: laiptų langas buvo atviras. Pasiekęs jį, pro lietaus sieną pamatėme gatvę: ištisa lūžusių medžių, viršūnių, šakų ir lapų jūra, kurioje stovėję įstrigę automobiliai. Užversti išvažiavimai į gatvę, sklype tarp namo ir gatvės iš kažkur atnešti lentgaliai ar lietaus vamzdžiai. Tornadas palietė trečią nuo mūsų namą — dingtelėjo mintis, ir žvilgterėjau ton pusėn. To namo nesimatė, nes gretimame sklype gulėjo didžiulio klevo vainikas. Jo kamienas buvo pakilęs aukštyn, užgulus kaimyninės rezidencijos stogą.

Lietus pylė — ne, tai ne lietus, tai buvo ištisinė vandens siena, bet likusieji medžiai linko jau nebe pavojingai — vėtra apmažėjusi.

— Didysis pavojus praėjo — tornada smogia stogais ir trumpai, — tais žodžiais raminau žmoną, vedamas laiptais žemyn. Rūsin jau nėjome: sustojome namo tarpdury ir stebėjome audrą ir gatvę.

Porą kartų per lietuviškosios radijo valandą, šokęs iki gatvės ir apsidairęs susiorientavau: tornado nebūta, bet visas bulvaras, kiek akis mato į rytus ir vakarus, užverstas medžiais; vieni jų išrauti vietoje, kitų viršūnės ir šakos nusviestos dešimtis ar net šimtus pėdų, o netolimame sklype ažuolo viršūnė nusukta ir, keliolika žingsnių paskridusi prieš generalinę vėtros kryptį, statmenai įsmeigta į žemę. Trečiasis namas tebestovėjo, tik nesimatė, ar kaimyninės rezidencijos, dingusios po klevo kamieniu, kampas nenugriautas.

Kiek laiko truko nuo pirmojo akinančio žaibo iki vėtros didžiojo smūgio pa-

Grupė newyorkiečių Blue Water Manor vasarvietėje su šeiminkais p. Slivynais. Iš kairės: Svelnys, Giedraitis, Kumpikaitė, Karečkienė, Butai, Sutkienė, Juškaitė, Sutkus, Koncė jr., Stankūnienė, Valis, Noakienė, Diržys, vasarvietės šeiminkai E. Šukienė ir A. ir D. Slivynai, Koncė spr.

Vyt. Maželio nuotrauka

LIETUVIS MINKŠTAS, KAIP VAŠKAS, BET...

Pradėję Lietuvos Laisvės Kovos Metus, visos mūsų organizacijos nutarė atlikti sutartinai su kitomis ar paskirai didesnių net kasmet žygių bei darbų. Ne viena organizacija ar institucija tais metais ir atliko neeilinių uždavinių, daugiau ar mažiau įgyvendino savo užsimojimus, prasmingai atžymėjo Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 50 metų jubiliejų.

Šį kartą dėmesys kryps ta į specialiai tiems metams atžymėti pritaikytą leidinį "Tėvynės Sargą", politinių ir socialinių mokslų žurnalą, kurio jau pats auksinės spalvos viršelis primena auksinę sukaktį su įžanginiu žodžiu, kurį pravartu mums visiems prisiminti, būtent:

"Mes esame neatskiriamas, gyva tautos dalis. Drauge su tautos kamieniu paliekame ištikimi didžiojo lietuvių kan. Mykolo Daukšos pasakytams prieš 400

baigos? Minutė su keliomis sekundėmis į vieną ar kitą pusę, kiek pajėgiau apskaičiuoti, ir štai — milijoniniai nuostoliai...

Netrukus šalia mūsų atsirado dar dvi moterys. Audros metu visame septynių butų name tą vakarą buvome likę tik keturi žmonės. Jaunoji Rožė kukčiojo širdį veriančia rauda: "Mano vyras ežere!" — jis tarnauja Pakrančių apsaugoje. Raminome ją kaip įmanydami.

O kur mūsų vaikai ir vaikaičiai? Žinojome, kad jie ruošės į Edgewaterio parką. Kaip ten? Telefonas neveikė. Išvažiuoti iš kiemo neįmanoma, o ir gatvė užgrūsta automobiliais — šventinis, gausus trafiką visiškai suparaližuotas.

(Pabaiga kitame numeryje)

EMILJA ČEKIENĖ

metų žodžiams: "Tu visados liksi ištikimas savo tėvynei ir kalbai."

"Tad įsijungkime į didingą ir kilnią tautos laisviniavimo tatką. Nepalaužkime kovojančių, dirbančių ir aukojančių valios neviltimi, nepritimu ar maištaujančių susiskaldymu. Tedega mūsųose tautos amžinimo liepsna, neleidžianti pavargti ir nutraukti kovą. Mūsų proistorė ir istorija įsismeigia šešiais tūkstantčiais metų į praeities glūdumas. Ji rodo, kad lietuviai buvo ir yra. Ji pranašiskai teigia, kad lietuviai bus laisvoje savo žemėje. Tikėkime tautą, jos ateitį. Tauta pasitikės mumis. Tose sintetinėje ir kūrybinėje nuotaikoje mes galėsime geriausiai tarnauti Lietuvai. Mūsų laisvės kovos esatėtė turi būti nenutraukiama tęsiama. Garbingą praeitį, sopulingą dabartį seks didinga ateitis."

Toliau leidinyje randame Lietuvos Tarybos Vasario 16 dienos 1918 metų deklaraciją, VLIKo 1944 m. deklaraciją, VLIKo Wuerzburgo protokolą, Lietuvių chartą, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakties manifestą ir

Lietuvių Krikščionių Demokratų S-gos deklaraciją, kuri baigiama žodžiais:

"Mes žengiamo į kovą su drąsa ir ryžtu. Tiesa ir teisė yra mūsų ginklai, ir pergalė yra mūsų uždavinys, kurio niekuomet neatsisakysime. Savanorių ir partizanų mirtis yra lietuvių tautos nemirtingumo liudijimas. Jų kraujas teka mūsų gyslose ir tekės ateities kartose per amžius."

Šio numerio "Tėvynės Sargo" redaktorius dr. D. Jasaitis išsamiai aprašo savo mintis ir nuotaikas minint laisvės kovos metus, pradėdamas Vasario 16 dienos prasmę, sovietine okupacija ir mūsų pastangomis atgauti Lietuvai laisvę. Aprašydamas prieš okupaciją autorius pabrėžia, kad "tie žmogžudiški ir tautžudiški priešai veiksmai šaukia dangaus kerštą, kad tai niekuomet ir niekas niekuo neatlygins nužudyti, paniekinti ar baigiamai nukankinti aukai padarytų skriaudų..." "Lietuvius minkštas, kaip vaškas, bet vargas tam, kas nuskriaudė jį..." Lietuvius jo ir kapuos nepamirš. Tai priminimas, kad lietuvis yra instiktyviai pasiryžęs besąlyginiai ginti

(Nukelta į 6 psl.)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

AUTOMOBILIAI

GIMINĖMS Į LIETUVĄ IR USSR.

Mums kaip tik pasisekė gauti

RIBOTĄ SKAIČIŲ automobilių

MOSKVITCH 408-E

Paskutinis Modelis — Eksporto Kokybė

Ribotas laikas — Kas pirmas ateina —

Tas pirmas aptarnaujamas.

\$2495.00 — SU PRISTATYMU.

SKUBIAI SIŪSKITE SAVO UŽSAKYMUS Į

PODAROGIFTS, INC.

(arba į prie jo prisijungusias firmas)

220 PARK AVE. SOUTH,
NEW YORK, N. Y. 10003

212 — 228-9547

LIETUVIS MINKŠTAS, KAIP VAŠKAS, BET...

(Atkelta iš 5 psl.)

savo asmens, šeimos ir tautos garbę bei reikalus."

Dr. K. Šidlauskas rašo apie visuotiną žmogaus teisių deklaraciją ir Lietuvą, o K. Račkauskas apie teisinį Vasario 16 dienos akto pobūdį, kurio nuoseklus aiškinimas labai tinka supažindinimui mūsų jaunosios kartos.

Be to, šiame numeryje randame išsamiai apibudintą sovietinį ateizmą Lietuvoje, žemės valdymą amžių bėgyje Lietuvoje, Čekoslovakijos tragediją, VLIKo 25 metų sukaktį ir apie kitus svarbesnius Lietuvos ir lietuvių gyvenimo įvykius.

Paminėtina ir visa serija paskelbtų a. a. V. Jurgučio bei kitų laiškų, rašytų įvairiais laikotarpiais praeities prisiminimų klausimais.

Prof. V. Jurgutis mūsų vyresniajai kartai žinomas kaip rimtas mokslininkas, tačiau laiškuose daugiausia liečia politiką atskleidždamas savo politinį naivumą, subjektyvumą, kur jis kritiškai neigiamai pasisakymas apie vieną to laikotarpio buvusį valdžios pareigūną Purickį tarp kitko rašo:

"Girdėjau jis rašęs rimtus vedamuosius straipsnius. Buvo, be abejojimo, protingesnis už juos visus į krivą paėmus (tautininkus, EČ.). Pats jo straipsnių neskačiau, nes nei Lietuvos Aido, nei Vairo nė vieną kartą per visą amžių nesu paėmęs į rankas..." (psl. 168).

Iki to sakinio skaitydamas eilę laiškų, jauti jų autoriui nuoširdų gailesį dėl jam likimo skirtų skriaudų, bet šioje vietoje autorius iš kart sumenkino savo asmenį, nes peikia laikraščius ir jų bendradarbius girdamas tik ano vieno išmintį, tačiau nei to protingojo, nei kitų straipsnių nėra net rankose per amžių turėjęs. Kur gi čia paprasčiausia kasdieninė logika, o jau apie kokią išmintį negali būti ir

kalbos. Yra ir daugiau kadaise buvusių ar nebuvusių užkulisių politinių bei asmeninių smulkmenų paminėta.

Aplamai, šis Tėvynės Sargas patraukliai atrodo, teikia išsamų Lietuvos valstybės bei jos santvarkos vaizdą, bet kaip tokios garbingos auksinės sukakties proga išleistas, be reikalo pridėjo tiek daug įvairių laiškų, nagrinėjančių tolimos praeities klaidėles bei smulkmenas nuvertinančio šio numerio iškilingumą. Reikėjo palaukti sekančio numerio kasdieninės problemoms spręsti.

Pažymėtina, kad šio Tėvynės Sargo numerio redaktorius dr. D. Jasaitis yra plačių poleikų žmogus. Jis medicinos gydytojas, visuomenininkas, žurnalistas, pedagogas, kurio pedagoginį sugebėjimą bei metodą ir man teko garbė pajusti, kada jis šiaulių Mokytojų Seminarijoje dėstė anatomiją ir, nuo kurio nė vienas mokinių nesugebėjo išsisukti pripuolamai išmokęs pamoką ar keletą klausimų atspėjęs, nes dr. Jasaitis mokinių žinias vertino tiksliai ketvertu ir penketu, o dvejutukų visai nepripažino. Kiekvieną mokinį šaukdavo atsakinėti tol, kol jis šaoningai, nemechaniškai išmokdavo visą praeitą kursą. Tik tada palikdavo jį ramybėje ligi kito trimestro.

Jis tuo laiku buvo ir seminarijos gydytoju panašiai elgdamasis, nes man neteko girdėti, kad kuriam nors mokiniui ar mokinėi būtų pasisekę jį "apstatyti"

ti" ir gauti ligos pažymėjimą išsisukant nuo kokio nors rašomojo darbo. Tikiu jis nepyks už tiesos atskleidimą, kad už tas minėtas dorybes nebuvo jis mokinių mėgiamas tol, kol jie išėjo į platų pasaulį, į savarakišką gyvenimą. Tik tada pajuto ir savo mokytoją bei gydytoją įvertino už jo sąžiningą, tiesų auklėjimo būdą, už griežtus, tačiau teisingus reikalavimus.

HELP WANTED MALE

**WANTED AT ONCE
LATHE OPERATOR**
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. For afternoon shift. Steady work and overtime. **LEARN SIEGLER**
8601 Epworth, Detroit, Mich. 313 — TY 7-6100
An Equal Opportunity Employer (55-64)

**LINEMAN
GROUND MEN
DIGGER OPERATOR
FORMEN**
Needed for new electrical distribution crews. All above must be experienced and A-1. Show up corner of Dort and Bristol in Flint. Phone 616-893-0331. Bay City, nights, or 616-853-2255, Ravenna, days.

Kent Electric Co.
RAVENNA, MICH. (55-61)

FOREMAN
For cold heading plant. Must be able to supervise men, products and set-ups on special products. For interview **CALL 313-566-4658 — TROY, MICH.**
9 a.m. to 5 p.m. (55-61)

**JOURNEYMAN
TOOL & DIE MAKER**
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Day steady work. For interview **CALL 313-566-4658 — TROY, MICH.**
9 a.m. to 5 p.m. (55-61)

**STATE OF NEW JERSEY
DEPARTMENT OF COMMUNITY AFFAIRS
HOUSING FINANCE AGENCY**
HAS IMMEDIATE OPENINGS IN THE NEW JERSEY MODERATE INCOME HOUSING PROGRAM.
FIELD INSPECTORS: EXPERIENCED IN THE SUPERVISION OR INSPECTION OF ALL PHASES OF CONSTRUCTION OF HIGH-RISE MULTIPLE DWELLINGS.
DIRECT ALL REPLIES TO:
**MR. GEORGE FEDDISH, DIRECTOR OF TECHNICAL SERVICES
NEW JERSEY HOUSING FINANCE AGENCY**
101 OAKLAND ST., TRENTON, N. J. 08618 (609) 292-6655 (55-57)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ — DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

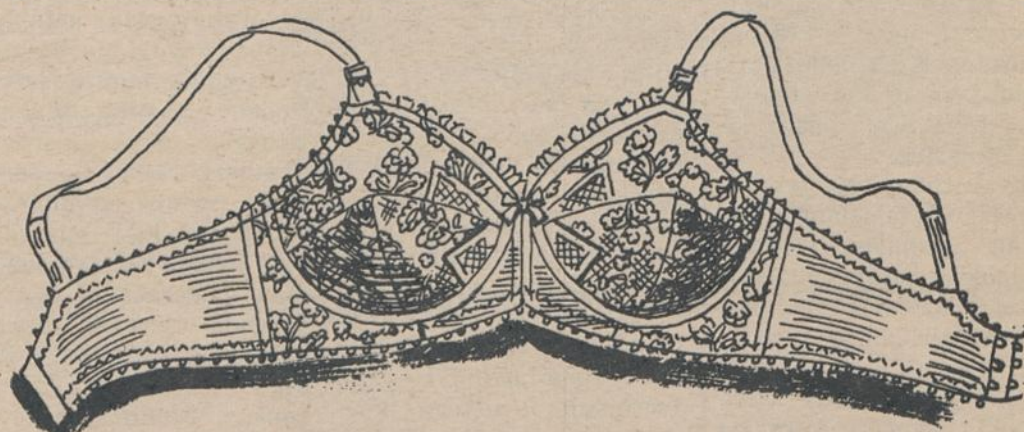
• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-8216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6363
• LOS ANGELES, CAL. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 378 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue	381-8997
• ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue	232-2942
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleeker Street	RE 2-7476

Pirkit penktadienį mieste 10 iki 5:45, Skyriuose 10-9:30.
Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the **MAY** co.
ALL 7 STORES

Ar Jūsų figūra taip puiki kaip Bali® gali ją padaryti?

Pasižiūrėk gerai į save. Ar jūsų stanikai atlieka tiek kiek reikalinga ir ar atitinka taip, kad niekas nei nebandytų atspėti? Bali gali padaryti tai ir daugiau iki geriausio patogumo — pasižiūrėkit į rinkinį mūsų stilių apačioje.

PRETTY BALI® su vielmomis stanikais yra iš 3 dalių natūraliai, apvaliai išvaizdai. Gėliuotas nylon pritaikintas apvedžiojimas. Balti, juodi, 32-38B, 34-40C, 6.50. 34-42D, DD, 7.50. Foundations skyriuje, trečiame aukšte, visuose skyriuose.

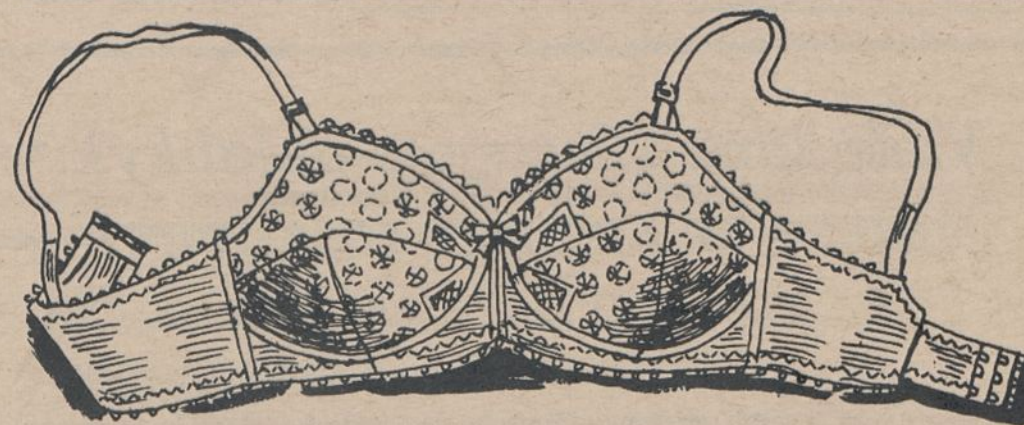
FLOWER BALI® iš plono nylon tricot medžiagos, nesusitrauks. Fiberfil® natūralūs išlenkimai, nylon tricot pamušalu. 32-36A, B. Gaunama išsimokėjimui iš May's \$5

WATER BALI® greitai džiūstamos medžiagos stanikas su fiber fluff pavidalu lengvai dėvimi. Balti 32-36A, B. \$4.50

SKY BALI® patogiai išsitempęs stanikas tinkamas kiekvienai krūtinei, gražiai laiko pilniausią figūrą. Balti, beige. 32-40 C ..... 7.50, 32-42D, DD 8.50

SNO FLAKE® minkštais išlenkimais, duoda reikiamo patogumo. Su tampia apatine juosta. Balti, ružavi, mėlyni, geltoni, beige. 32-38B, 32-40C, \$5. 32-40D .....\$6.50 (Neparodoma) Sno Flake apatinis raištis. 32-40C ..... 6.50 32-42D \$7.50

METAI, KAIP MIRĖ A. A. JUZEFA NASVYTIENĖ

A. A. Juzefa Nasvytienė

Suėjus pirmoms metinėms nuo jos mirties, ji mirė liepos 8 d. 1968 m., šv. Jurgio parapijos bažnyčioje liepos 6 d., sekmadienį buvo atlaikytos už Juzefos sielą pamaldos, dalyvaujant velionės vyrui, vaikams ir plačiajai giminei. Pamaldas laikė kun. Žemaitis.

Liepos 8 d. Naujosios parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos už velionę gedulinę pamaldos, dalyvaujant velionės vyrui St. Nasvyčiui ir vaikams. Pamaldas laikė klebonas kun. Angelaitis.

Velionė labai vertino lietuvišką spaudą, pagerbiant jos atmintį aukojama Dirvai dešimtis dolerių.

St. Nasvytis

• Prel. dr. J. B. Končius, Balfo garbės pirmininkas, šiuo metu pavaduojas šv. Jurgio parapijos atostogaujantį kleboną B. Ivanauską, apsilankė Dirvoje ir svečių knygoje įrašė gražiausius linkėjimus redakcijos ir administracijos štabui.

Ta proga jis paliko platiniui savo išleistas knygas "Atsiminimai iš Balfo veiklos" ir anglų kalba "Vytautas The Great Grand Duke of Lithuania", kuri vaizduoja Vytautinę epoką. Be to, jis yra paruošęs jaunimui anglų kalba Lietuvos istorijos santrauką, kurią leidžia Lietuvių Enciklopedijos leidykla.

Clevelande prel. dr. J. B. Končius žada išbūti pusantro mėnesio.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Gera proga šiuo metu yra sutaupti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Dr. S. T. Tamošaitis ir ponija, iš Floridos atskrido į Clevelandą savaitei kitai pas savo dukterį dr. Aldoną ir žentą dr. William Lyon. Ta proga Tamošaičiai apsilankė ir Dirvos redakcijoje. Po savo sunkios operacijos dr. Tamošaitis pasitaisė ir gali atlikti ilgas keliones.

• Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungos metinis susirinkimas įvyks Lietuvių salėje, sekmadienį, liepos 20 d., tuoj po pamaldų. Pavieniai veikėjai ir draugų valdybos skirti atstovai prašomi dalyvauti, įsijungti į Lietuvių Darželio globėjus. Vienas ar du atstovai pageidaujami iš organizacijų. Mokestis tik po \$1 nuo asmens.

K. S. Karpis, pirm.

PERK VĖL LIGONINĖJE

Ralph J. Perk, respublikonų kandidatas ateinančioms rinkimams į Clevelando burmistrus, vėl turėjo atsigulti ligoninėje. Ar jo sveikata pagerės iki bus pradėtas rinkimų vėjus, neaišku.

Jeigu paaiškėtų, kad Perk negali kandidatuoti, jo vietoje pasiryžęs kandidatuoti Ohio valstijos seimelio atstovas George V. Voinovich.

• K. Gaizūčio naujas adresas: 1125 E. 71 St., Cleveland, Ohio 44103.

PARDUODANAS namas, colonial 1 šeimos, trys miegamieji, virtuvė, valgomasis, salionas, su ulėkambariais, ugniaukuris ir pilnas rūsys. Dviem mašinom garažas.

Parduoda savininkas. Tel. 481-2178.

• Mirė Margareta Šumsienė, nuo 2504 Cedar Ave., bus laidojama šeštadienį, Kalvarijos kapinėse. Pamaldos šv. Juozapo bažnyčioje, Woodland Avenue. Pašarvota buvo Jakubs and Son laidotuvų namuose, E. 185 Street.

ISNUOMOJAMAS kambarys moteriai, naudotis bendrai virtuve. Telefonas: 361-2047.

NAUJOS PARAPIJOS RAJONE

Parduodamas 1 šeimos namas ir du sklypai, tinka dviejų šeimų namų statybai. Viskas vienoje vietoje. Sklypai gali būti parduoti ir atskirai. \$8,500 už sklypą.

Skambinti 531-8319.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 7 D. Tautos šventės minėjimas ir Lietuvių Diena, Nauj. parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkės.

RUGSEJO 13 ir 14 D. Ilonos Peterienės tapybos kūrinių paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

RUGSEJO 27 D. Dirvos spaudos balius.

SPALIO 5 D. Madų paroda. Rengia Korpi Giedra.

SPALIO 12 D. Tėvynės Garų radijo 20-ties metų sukakties minėjimas.

SPALIO 25 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

* SPALIO 26 D. Bruno Markaičio koncertas Nauj. parapijos salėje.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

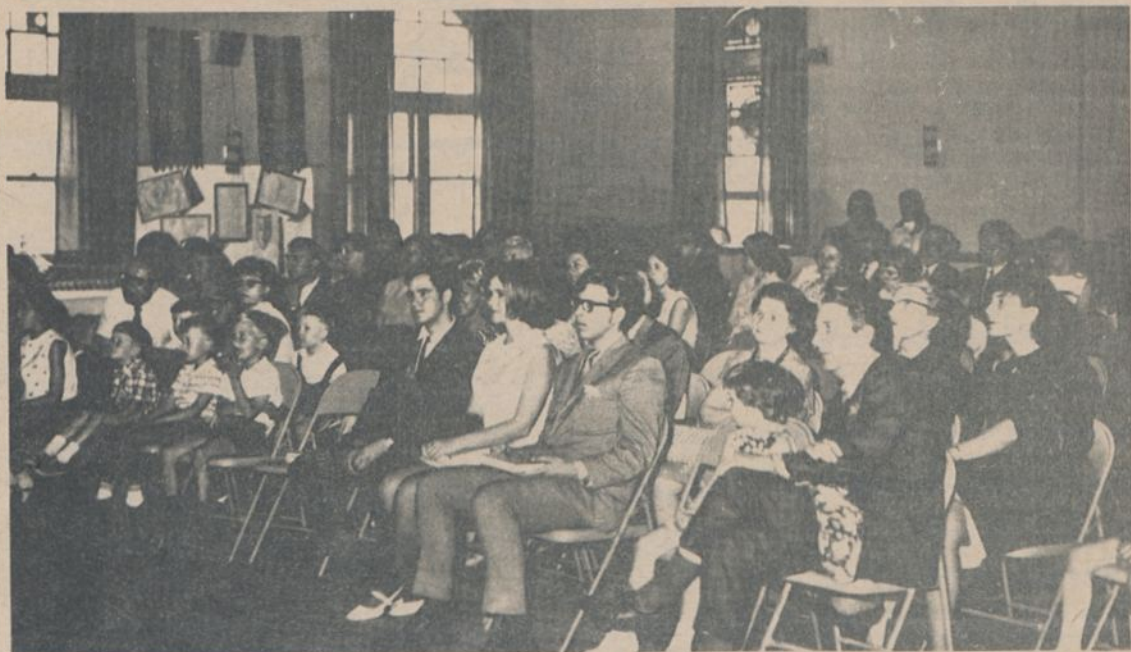
Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvų direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Iš Rochesterio lit. mokyklos užbaigimo šventės. Prieky vidury sėdi mokyklą baigę mokiniai: Bronius Petrauskas, Ramunė Krokytė ir Gediminas Saladžius. Dešinėje prof. dr. A. Klimas su dukrele. Dirvoj Nr. 51 tilpusioj nuotraukoj iš mokyklos užbaigimo šventės, programą išpildė ne A. Lapinskas, bet A. Lapinas.

Stovyklos vadovai tikrina ar vanduo geras... Vytautas Dabirė, Kazys Matonis ir Gintaras Subaitis.

TOKIE NARVYDAI...

Newyorkiečio Prano Narvydo knyga "Gimtinių Takais" susilaukė daug šiltų atsiliepimų. Vieni jų rašomi pačiam autoriui, o kiti tos knygos leidėjui -- Tautinės S-gos I-jam skyriui.

Lietuvos generalinis konsulas dr. Julius J. Bielskis Los Angeles mieste tokiais žodžiais kreipiasi į Pr. Narvydą: -- Dėkoju Tamstai už man autografuotą "G.T." knygą. Jau peržiūrėjau ir skaitau. Tamstos "pasakojimai" yra lengvai skaitomi ir įdomūs. Kai kurie iš jų ir man primena labai išsilgėtus malonius gimtinėje išvaikščiotus takus...

Dr. J. ir K. Šimaičiai autoriui rašo:

-- Jūs, kaip senosios Amerikos išeivijos kartos pionierius, atlikote milžinišką darbą. Aš džiaujuosi Jumis (iš Jonišio kilusiu kaimynu) ir džiauguosi Jūsų pasiektais laimėjimais. Linkime sveikatos ir sekmes toliau tęsti nenuilstamą Tėvynės gerovei darbą.

Rašytojas Romas Spalis, gyv. Anglijoje, tokią laišką atsiuntė savo bičiuliui:

-- Vakar gavau Gimtinių Takais. Garbė Tautinės Sąjungos I-jam skyriui, J. Valakui, kurio iniciatyva čia daug matyti, kad išleidote tą knygą. Tokie Narvydai, tai mūsų Gorkiai! Mes buvome varomi į mokslą, mūsų tauta dirbo ir rėmė mus, besimokančiuosius, tuo tarpu ar mes, išrinktieji, parodėme savo veikloje didesnę pasiryžimą, atkaklumą už tuos, kurie patys per save, be rėmėjų ir subsidijų, parinko gražiausį gyvenimo taką...

Tiesiog nuostabu, kad žmogus, tiek metų nematęs Lietuvos, išlaikė meilę savo žmonėms, tautai. Skaitau tą knygą, ir joje randu ir Vaižgantą, ir Krėvę, ir pradedu suprasti tuos dvasičius turtus, kurie maitino mūsų rašytojus.

Pasakojimai skaitomi įdomiai, sakyčiau, vietomis lyg tai būtų novelės.--

"Gimtinių Takais" yra 242 puslapių knyga. Viršelį knygai piešė dailininkas Jurgis Juodis. Knygos kaina 3 dol. Norintieji užsisakyti kreipiasi: Antanas Jurgėla, 497 Putnam Ave., Brooklyn, N.Y. 11227.

"LITHUANIA 700 YEARS"

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant — 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc.

87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Norintieji knygą platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

MALE

Wanted at once

Experienced

LATHE HANDS.

MUST BE ABLE TO SET UP WORK FROM BLUE PRINTS AND CLOSE TOLERANCE.

Lay Out and Fit Up Men. EXPERIENCED IN STEEL FABRICATION. GOOD HOURLY RATE. STEADY WORK. DAY SHIFT. AGE NO BARRIER.

Boom Boiler & Welding Co.
2514 CENTER ST.
CLEVELAND, OHIO

(54-58)

BUS DRIVERS

Due to an expansion of our fleet of school buses we are in need of full or part time bus drivers. The first driver training school will begin immediately. Additional sessions will be held through July.

Contact Mr. Robert Penley
Director of Transportation
Orange Local School District
216 — 831-8600

(54-60)

FEMALE

ATTENTION! NURSE

RN's Full Time Positions open. All shifts. 238 bed geriatric facility. Excellent salary, contact Nursing office, Forest Hills Nursing Home, 268-3800. An Equal Opportunity Employer (54-61)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS MACHINE REPAIRMEN PIPE FITTERS

1ST & 2ND SHIFT
Journeyman's card or 8 years industrial experience also

Time. Study men experienced 1ST SHIFT

Excellent wages and working conditions. Non contributory pension group insurance plans.

Apply Employment Office

THE PRESTOLITE CO.

Division of Eltra Corp.

Morton and Backus Sts., Bay City, Michigan
An Equal Opportunity Employer

(52-58)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų vienintelę Chicagoje lietuvių įstaigą, turinčią teisę SAVO VARDU siųsti siuntinius tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

REGISTRUOKITĖS Į NEO-LITHUANŲ STOVYKLĄ

Prieš keletą savaičių, Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba išsiuntinėjo visiems korporantams, kurių adresai buvo žinomi, prašymą, kviesdamą dalyvauti Korp! Stovykloje (š. m. rugpjūčio mėn. 23 d. iki rugsėjo mėn. 1 d., L. P. Ambutų vasarvietėje: Pototawattamie Resort, Route 3, Box 400, Benton Harbor, Michigan 49022), ir savo aukomis įsijungti į Korp! Klestėjimo ir Stovyklos Fondą.

Į mūsų kvietimą jau atsiliepė šie kolegos: V. Abraitis, V. Aglinskis, dr. J. Balys, A. Kašuba, B. Kasakaitis, inž. J. Jasiukaitis, R. Šiaudikis ir St. Švedas.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja pirmiesiems aukotojams.

Ta pačia proga norime priminti visiems kitiems korporantams, kurie gal pamiršo atsiliiepti į Korp! Vyr. Valdybos laišką, kad Jūsų parama yra laukiama ir reikalinga išlaikymui Korp! veiklos.

Aukus ir registraciją į Stovyklą prašome siųsti Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos išdininkui: Broniui Kasakaičiui, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

Dar kartą visiems aukotojams tariame nuoširdų ačiū!

**L.S.T. Korp!
Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba**

DAR NAUJAS SIMTININKAS

Mantas Aukštuolis, iš Stamford, Conn., siųsdamas Dirvai 100 dolerių Česlovo Gedgaudo knygos "Mūsų praeities paieška" išleidimui paremti, rašo, kad labai džiaugiasi, jog pajudintas pirmyn knygos leidimo reikalas.

Primename, kad visi šimtinių, parėmę knygos išleidimą, bus įrašyti knygon, kaip mecenatai.

• **Dr. A. Gerutis**, Lietuvos pasiuntinybės Šveicarijoje patarėjas, lankėsi Muenchene, kur su Baltų

Draugijos generaliniu sekretoriumi A. Gruenbaumu svarstė tos organizacijos tolesnės veiklos planą.

Būdamas Muenchene, dr. Gerutis taip pat matėsi su Ukrainos egziliniu valstybės prezidentu Mykolu Liwyciu, su kuriuo vispusiškai aptarė klausimus, susijusius su abiejų valstybių laisvinimu iš Maskvos okupacijos.

• **Mokytojų studijų savaitė** rengiama Dainavoje rugpjūčio 17-24 d. Šios studijų savaitės programoje bus lietuvių kalbos, tautinio ugdymo, pedagoginiai ir metodologiniai klausimai. Kviečiame mokytojus, o ypatingai jaunuosius mokytojus gausiai dalyvauti. Pastariesiems teikiamos lengvatos. Registracijai ir informacijai kreiptis pas J. Tamulį, 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Illinois 60629. Tel. (312) 925-4076.

• **Dr. Antanas Salys**, žinomas lietuvis kalbininkas, su žmona, liepos 5 dieną išvažiavo į Vilnių, lietuvių kalbos dokumentams studijuoti.

PAVERGTŲ TAUTŲ MINĖJIMAS CHICAGOJE

Pavergtų tautų komiteto posėdyje lietuvių reprezentavo gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir ALT Chicago skyr. pirm. Rimas Staninūnas. Posėdyje buvo aptarta pavergtų tautų savaitės minėjimo programa.

Šiuo reikalu Pavergtų tautų komitetas lankėsi pas Chicago miesto merą Richard Daley, kuris pažadėjo išleisti pavergtų tautų proklamaciją.

Pavergtų tautų paradaseina miesto centre įvyks liepos 19 d., 12 val. Mero rūpesčiu ir patvarkymu State gatvė bus dekoruota pavergtų tautų tautinėmis vėliavomis.

Po parodo 1 val. 30 min. Conrad Hilton viešbutyje bus pietūs. Pietuose pažadėjo dalyvauti Chicago miesto ir apskrities adm. atstovai. (m. n.)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

LOS ANGELES

PAGERBĖ ALT PIRM.
E. BARTKŲ

ALT pirm. E. Bartkus.

ALT pirmininkui inž. E. Bartkui lankantis Los Angeles, jo garbei Lietuvių Tautiniuose Namuose buvo suruoštos vaišės, dalyvaujant dideliui būriui tautininkų bei jų draugų.

Svečią tautininkai priėmė su entuziastišku plojimu. Prie stalo jį visų vardu pasveikino ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirmininkas Br. Duda, suruoštųjų vaišių iniciatorius bei jų šeimininkas.

Po to sekė ALT pirmininko Eug. Bartkaus kalba. Jis trumpai savo logiškuose samprotavimuose išdėstė klausytojams ALTO, VLIKO bei Liet. Bendruomenės paskirtį čia išeivijoje. "ALTas dar nėra praradęs populiarumo mūsų visuomenėje, o jo vardas irgi gerai žinomas Jungtinių Amerikos Valstybių politinėse sferose", — pareiškė pirmininkas, "Lietuvių išeivija turi džiaugtis autentiškumu bei stabilumu mūsų politinių institucijų, kurių struktūra bei funkcijos ir toliau lieka aiškiose mūsų išeivijos veiklos vėžesė".

A.L.T. S-gos Los Angeles skyriaus tautininkai linki energingajam ir dar daug lietuvių žadančiam ALT Centro Valdybos pirmininkui inž. Eug. Bartkui ir toliau išvermingai būti taip reikšmingame poste. (vm)

PIRMOJI KREGŽDĖ...

Los Angeles Times, kurio tiražas siekia per milijoną egz. ilgą laiką buvo atkaklus respektuoti stiprią, intelektualinę ir daug duodančią intelektualinės ir profesinės talkos amerikiečiams losangeliškę lietuvių koloniją. Labai retos, tik korespondencinio pobūdžio žinutės būdavo labai šykščios ir šaltos.

Tik dabar, pirmoji kregždė švystelėjo to milžiniško dienraščio puslapiuose, tai

Los Angeles lietuvių jaunimo ansamblis, vadovaujamas O. Razutienės, koncertavęs Dainų ir Tautinių Šokių šventėje birželio 29 d. ansamblio dvidešimtmečiui atžymėti. L. Kanto nuotr.

Los Angeles lietuvių jaunimo ansamblis išpildė tautinius šokius ansamblio 20 metų sukakties šventėje Santa Monica Civic auditorijoje birželio 29 d. L. Kanto nuotrauka

Sharon E. Fay (dienraščio staff rašytojos) rašinys "Perkėlus šaknis" — Stiprūs ryšiai jungia vietos lietuvių.

Tą ilgoką pavadinimą siekia netrumpas rašinys, kur prabėgomis išdėstyta lietuvių apsigyvenimo schemą prie Pacifiko. Trumpai pastebėta, kad lietuviai sudarą stiprią intelektualinę koloniją, kad vis ir vis įgauti didesnę svorį, nei kolonijos sudėtis yra aukštos kvalifikacijos intelektualai ir profesijų asmenys.

Ryškiai akcentuota Lietuvos aneksijos istoriją, privertusi tūkstančius lietuvių ieškoti prieglaudos svetur.

Svarūs prelato J. Kučingio pareiškimai ir ponių Devenienės ir N. Ž. Brinkienės žodžiai gražiai tilpo visame destyje. Poetė, dr. E. Tumienė akcentavo, kad lietuvių traukia į Los Angeles intelektualinio gyvenimo įtampa.

Straipsnyje taip pat pažymėta apie ALT buvimą, tikslus ir reikšmę. Nepraileista ir kita tolygiai reikšminga organizacija: Amerikiečių organizaciją išlaivinti Pabaltijo tautas.

Tas draugiškas rašinys,

aišku, atskleidė tik mažytę dalį gana aktyvios lietuviškos kolonijos gyvenimo, tačiau, kaip pirmoji kregždė, straipsnis vertas pastebėti ir likti dėkingu pastabai jo autoriui. (j)

LIETUVIS KAPITONAS AMERIKOS ARMIJOS TEISININKŲ KORPE

Adv. kpt. Jurgis Gliudys.

Jurgis Gliudys, 1968 metais gavęs iš Los Angeles Loyolos teisių mokyklos teisių daktaro titulą, tais metais išlaikęs Kalifornijos advokatų egzaminus (Bar Examination), buvo priimtas į Kalifornijos advokatūrą. Aukščiausias Kalifornijos teismas suteikė

jam Attorney and Counsel at Law titulą su teisėmis praktikuoti visuose Kalifornijos teismuose bei teikti legalinę pagalbą.

1965 J. Gliudys baigė Pietų Kalifornijos universitetą, gaudamas psichologijos bakalauro vardą.

Kaip jis sako: vieną iš mano mokslinimosi šakų yra ir lietuvių šeštadieninė mokykla prie Sv. Kazimiero parapijos, kurios periodą ir atsidavusius mokytojus prisimenu su didele simpatija.

Jis buvo aktyvus skautuose, daug dirbo organizuodamas oro skautų sekciją. Redagavo skautų žurnalėlį. Vėliau redagavo skiltį oficialiame skautų organe Skautų Aidas.

Universitete bendradarbiavo universiteto dienraštyje The Daily Trojan, kur tilpo jo straipsniai ir eilės. Teisių mokykloje priklausė Phi Alpha Delta teisininkų organizacijai, kuriai (alumni) priklauso ir dabar. Alumni tarpe yra ir dabartinis prezidentas Nixonas.

Išėjęs kariuomenės atlikti būtinąją prievolę adv. J. Gliudys netrukus buvo perkeltas į Karo teisininkų korpus. Neseniai jam suteiktas prezidento aktu kapitano laipsnis. (k)

Dirvos bendradarbiui, žurnalistui,

A. A.

VLADUI BARČIAUSKUI

mirus, jo žmonai, sūnui bei artimiesiems

siems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

TOMUI TREČIOKUI

mirus, broliui KAZIUI TREČIOKUI ir žmonai

GENUTEI reiškiami nuoširdžiausią užuojautą

Liucija ir Antanas Petrikoniai

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIUS

rengia

TRADICINĮ VASAROS BALIŲ,

KURIS ĮVYKS,

1969 M. LIEPOS MĖN. 26 D.,

ŠEŠTADIENĮ,

JONYNO SALĖJE, VEDEN RD.,

CHESTERTON, INDIANA.

Kokteiliai 6 val. vak., vakarienė 8 v. v. Šokiams gros geras orkestras. Įėjimas ir vakarienė \$8.50 asmeniui.

Skyriaus valdyba maloniai prašo skyriaus narius, bičiulius ir lietuvišką visuomenę baliuje dalyvauti.

Baliui dėl staliukų ir biliėtų įsigijimo reikalu prašome kreiptis į p. Eleną Matutienę, 2022 W. 51 St., Chicagoje, tel. PR 8-4236.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS

PLIAŽO — GRAJOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.